

VERSLAG

Commissie Algemeen Bestuur

BV21.0010

Datum vergadering : 13 januari 2021

Digitaal aanwezig via Teams:

Commissieleden:

Leefbaar 3B : Marjolein Gielis, Don van Doorn
VVD : Nathalie van Bakel, Ed van Santen, Edwin Vervaet
CDA : Matthijs Ruitenbergh, Terence Buitendijk
WIJ Lansingerland : Petrine van Olst, Dianne van Heusen
CU : Jurjen Dieleman
D66 : Ineke den Heijer, Brecht Weerheijm
GroenLinks : Marko Ruijtenberg
PvdA : Petra Verhoef, Hamid Azzouzi

Burgemeester : Pieter van de Stadt

Wethouders : Jan-Willem van den Beukel, Kathy Arends

Aanwezig in de raadszaal:

Voorzitter : Jan Pieter Blonk

Commissiegriffier : Lianne van den Houten

Afwezig

Leefbaar 3B : Johan Philippens
CDA : Frans Ammerlaan
CU : Paul Lieverse
GroenLinks : Anja de Geus

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter, om 20.00 uur: Goedenavond collegae, hartelijk welkom, goedenavond collegeleden, goedenavond mevrouw Van den Houten van de griffie en goedenavond aan alle luisteraars via de webcast. De commissie algemeen bestuur van de gemeente Lansingerland op 13 januari 2021. De heer Ammerlaan is afwezig, hij wordt vervangen door de heer Buitendijk. En vanochtend is Bram Philippens geboren, vandaar dat zijn vader de heer Philippens niet aanwezig is. Graag wil ik het gezin Philippens namens onze commissie feliciteren met de geboorte van hun zoon. Dan gaan we nu even de presentielijst langs, u moet zich even present melden.

De heer Buitendijk, de heer Azzouzi, mevrouw Van Bakel, de heer Dieleman, de heer Van Doorn, mevrouw Gielis, mevrouw Den Heijer, mevrouw Van Heusen, mevrouw Van Olst, de heer Ruitenbergh, de heer Van Santen, mevrouw Verhoef, de heer Vervaet,

De heer Ruijtenberg, GL: Helaas heb ik verzuimd om te melden, dat mevrouw De Geus afwezig is vanavond. Met excuus. De voorzitter: Mooi, de heer Ruijtenberg is aanwezig. Mevrouw Den Heijer: De heer Weerheijm is wat later, want hij is nog bezig met een tentamen. Hij gaat later aanschuiven. De heer Ruijtenberg: Moet ik me niet melden? De voorzitter: U meldde zich net al, daarom heb ik u overgeslagen. Ik had u al aangekruist. De burgemeester zal er ongeveer half 10 zijn. Hij doet de mededelingen vanuit het college. Het zal met name gaan over corona.

2. Insprekers

De voorzitter: Deze hebben zich niet gemeld.

3. Vaststelling verslag vorige vergadering d.d. 2 december 2020

De voorzitter: Er zijn geen wijzigingsvoorstellen binnen gekomen, dus het verslag is daarmee vastgesteld.

4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

De voorzitter: Kan de agenda op deze wijze vastgesteld worden? Oké.

Inventarisatie rondvraag:

De heer Azzouzi, PvdA: Mijn rondvraag gaat over de brief van de provincie omtrent de begroting 2021 en de financiële scan.

5. Bespreekpunten:

5.a Aanwending verkoopopbrengst ENECO: procesvoorstel

De heer Van Doorn, L3B: Allereerst complimenten voor deze overzichtelijke en prettig leesbare brief. Ik verwacht, dat we vanavond goed in staat zullen zijn om het verder aan te scherpen, zodat er ook een goed toetsingskader gevormd kan worden. Ten aanzien van stap 1 in het procesvoorstel, om de opbrengsten van Eneco aan te wenden voor schuldenreductie, daar kunnen we natuurlijk rekenen op de steun van L3B. Deze stap sluit perfect aan op ons verkiezingsprogramma, het coalitieakkoord en daarmee compenseren we op termijn ook dividendverliezen van Eneco. Dus dat is een prima stap, moeten we zeker vast stellen. In het verlengde hiervan zien we het wat minder zitten om met krap personele capaciteit in te zetten om te bepalen of de kaders die er al liggen, bijvoorbeeld een passend schuldenniveau, aan te passen. Wat ons betreft zijn de provinciale kengetallen, die we hanteren, uitstekend. Dat we niet nog een keer een apart kader gedacht te worden om onze schuldenpositie nog wat fors en groter kan worden ten opzichte van hoe we het als een kader al hebben weg gezet en de doelstellingen, die we daarin hanteren. Ten aanzien van stap 2, hoe we de resterende opbrengsten toekomstbestendig kunnen aanwenden. We zijn het vooral eens met de conclusie, dat er een toetsingskader moet komen met zowel inhoudelijk als financiële kaders. De overige tekst lijkt wat ruis te veroorzaken en duwt ons, wat L3B betreft, wat teveel in een bepaalde richting. Ik wil graag van de wethouder vernemen hoe hij het ontwikkelproces wil inrichten, zodat we als raad stap voor stap worden meegenomen bij de totstandkoming van dat kader. Het is namelijk prima om dat vast te stellen bij de kaderbrief, maar we willen het niet dan pas voor het eerst zien en bespreken. We willen in aanloop daar naartoe nauw betrokken worden, zodat we steeds kunnen bijsturen en meeleven in hoe dat kader eruit gaat zien. In de tekst wordt ook aangegeven, dat aanwendingsvoorstellen niet alleen tot maatschappelijk rendement moeten leiden, maar ook tot financieel rendement. Dat lijkt maar een zinnetje, maar het zit hem in de woorden niet, alleen, moet, maar, ook. Dat staat er wat L3B betreft veel te absoluut. Bij de besteding moeten we kritisch toetsen, en we moeten zeker behoedzaam zijn, maar bij een brede verkenning moeten beide aspecten apart worden gewogen en niet op voorhand bepalend zijn, dat beide aanwezig moeten zijn. Die ruimte om daar te kiezen, die moet erin blijven zitten, ook als het financieel rendement wat minder is of het maatschappelijk rendement er minder is. Zoals het er nu staat, is het absoluut. Wat ons betreft mag dat aangescherpt worden door het juist uit elkaar te halen. Hiermee wil de fractie van L3B ook benadrukken, dat het noemen van een revolverend fonds, nutsbedrijven en nog energietransitie gerelateerde activiteiten, en daarmee eigenlijk een beetje toedeneren naar Stedin als voornaamste investeringsoptie, niet moet leiden tot een tunnelvisie. L3B beschouwt dat als één van de verkende mogelijkheden. Aan het einde van het betoog schets ik, hoewel verbaal, een wat breder perspectief, maar dat komt later. Voor L3B is het in ieder geval uitermate belangrijk, dat de resultaten zo breed mogelijk in de samenleving zichtbaar, tastbaar of voelbaar zijn en dat we de samenleving zo optimaal mogelijk betrekken. Bij dat laatste neemt L3B ook een duidelijk standpunt in v.w.b. burgerparticipatie. Wij willen een vorm van, het hoeft niet heel erg groots en meeslepend te zijn, maar een vorm van een referendum niet op voorhand uitsluiten. De stem van de samenleving telt bij ons zeer zwaar mee en wij willen dat, net als bij andere vraagstukken, duidelijk terug zien. Tenslotte, voor de eerste termijn dan, in de tekst proeft de L3B fractie in relatie tot stap 2 een lijn, die zich met name richt op duurzaamheidsdoelstellingen. Hoewel natuurlijk enorm belangrijk, is het zeker niet het enige belangrijke thema of uitdaging waar we voor staan. We willen dat perspectief breder trekken naar bijvoorbeeld vraagstukken op het gebied van veiligheid, denk daarbij aan technische innovatie, waar we eventueel in kunnen investeren, bereikbaarheid, denk aan flexibel openbaar vervoer tussen de kernen, en het wonen, denk daarbij aan het vergroten van de sociaal bereikbare woningen of problematieken door bodemdalingen. Daarmee niet zeggend, dat er verder niets bespreekbaar is, maar alleen maar toedeneren naar een bepaald investeringsobject is voor ons veel te eng. Laten we het vooral breed aanvielen. Laten we met elkaar een strak en goed en eenvoudig toetsingskader ontwikkelen, zodat we bij de afwegingen bij de kaderbrief tot goede besluiten kunnen komen. Dank u wel.

De heer Van Santen, VVD: Normaal zeg ik: ik kan me in grote lijnen vinden met de woorden van de heer Philippens, maar dat is nu de heer Van Doorn. Dat is wederom zo: ik hoor heel verstandige dingen. Maar ik ga het natuurlijk toch nog wat aanvullen. Wij zijn blij met het proces, zoals dat tot nu toe loopt, zoals het ingestoken wordt. Informatie ophalen bij de raad, daarmee terug komen, nog een keer. Dat vinden we een prettige manier om elkaar op die manier niet te verrassen. De twee stappen, daar kunnen we ons op zich in vinden. Alleen, we missen nog wellicht een stap 0. Dat is eigenlijk het vast stellen van de omvang van het geld, waar we het over hebben. Er wordt gesproken over de verkoopopbrengst. Maar als

we dadelijk zover zijn, dan zijn we een stuk verder dan op het moment van verkoop. Ik kan me voorstellen, dat we niet meer gaan aanwenden, dan we aan liquide middelen hebben. Want als we aan de ene kant schuldreductie willen en aan de andere kant willen we dan toch niet meer geld gaan lenen om uit te gaan geven in het kader hiervan. Ik zou graag willen horen van de wethouder hoe hij daar tegenaan kijkt. Wij hebben in elk geval behoefte aan een soort definitie: waar hebben we het nou over? Wat ons betreft zouden we de dividendcompensatie, die we over de eerste 4 jaar op een andere manier hebben gedaan, vanuit de algemene reserve, sowieso van de opbrengst willen afhaken, anders zijn we dubbelop die verkoopopbrengsten aan het uitgeven. Dat over stap 0. Schuldreductie: ik ben blij om te zien, dat uit de inventarisatie blijkt dat een groot deel van de partijen dit ook zo ziet. Dat hebben we ook al eerder gehoord. Heel verstandig lijkt het me ook om het gemis van de dividenden op te kunnen vangen. Maar ook, als we zoveel geld in één keer hebben, kan het toch niet zo zijn, dat we problemen in de meerjarenbegroting moeten oplossen met een OZB-verhoging of wat dan ook. Dat begrijpt geen burger dan meer. Dat voor stap 1. Stap 2: ja, een toetsingskader lijkt ons heel verstandig. Dat we een kader hebben, waaraan we mogelijk doelen kunnen toetsen. Dat scheelt een hoop discussie, lijkt ons. Dat lijkt me nog wel een uitdaging, dat toetsingskader. Dat lijkt me dan ook één van de eerste stappen, die we in dit proces gaan zetten, om tot dat kader te komen. Ik geef er ook maar eentje mee. Het lijkt ons in elk geval niet verstandig dat de gemeente investeringen gaat doen, die marktpartijen net zo goed of beter kunnen. Dat lijkt me bijvoorbeeld zo'n criterium. Dat is nergens voor nodig. Daarnaast blijven wij erbij, dat er wel een sluitende meerjarenbegroting moet zijn, zonder de hulp van de opbrengsten van de Eneco-gelden. Het is een dusdanig groot iets, dat wij vinden dat we ernaar moeten streven, dat het ten goede komt aan alle bewoners van Lansingerland en daarmee ook de toekomstige bewoners. Dus dat het een langer termijn effect zal hebben, waar hopelijk iedereen van profiteert, of dat nou financieel of maatschappelijk is. De timing. Wat ons betreft gaat zorgvuldigheid hier boven snelheid. Laten we het vooral heel goed en gedegen doen om tot besluitvorming te komen. Dat hoeft voor ons geen snel iets te zijn. Daarmee sluit ik een beetje aan op de opmerking van de heer Van Doorn over Stedin. Daar zie ik dat het allemaal wel heel snel moet, dus dan zie ik sowieso al frictie ontstaan, tussen die 2 trajecten. Tot slot participatie. Wij vinden het echt veel te vroeg om nu al te zeggen, dat er geen vorm van participatie zou kunnen zijn. Dat kunnen we nu nog niet beoordelen. Wat we wel vinden: het gaat over heel veel geld, dat zal heel veel effect hebben op deze gemeente, hetgeen er gekozen gaat worden. Wij kunnen het ons eigenlijk ook best wel voorstellen, dat als er meerdere keuzes uiteindelijk zijn, dat inwoners daar ook absoluut een say in hebben, in een soort van ranking of advies aan ons geven. Wij vinden het echt veel te voorbarig om nu al te zeggen, op dit moment, dat er geen vorm van participatie is. Dank u wel.

De heer Ruitenber, CDA: Goede suggesties gehoord, goede opmerkingen van de heer Van Doorn en de heer Van Santen. Ik wil daar graag nog wel het e.e.a. aan toevoegen. Ik vond het een bijzonder prettig gesprek, dat ik heb mogen voeren met de wethouder en met mensen van de ambtelijke organisatie. Het ging goed de diepte in, goed met elkaar de dingen verkend. Alle complimenten voor het proces tot zover. De brief is ook helder, wat mij betreft. Idem voor de procesvoorstellen, die worden voorgesteld. Daar kan ik mij op hoofdlijnen goed in vinden. We komen richting een toetsingskader uiteindelijk, vast te stellen bij de kaderbrief. Ik denk, dat dat een heldere route is. Ik denk dat we dan ook stap 0, waar de heer Van Santen het over had, met de tussenstap herstructurering financiering, dan weten we ook beter wat er eigenlijk nog over is nadat we die herstructurering hebben gedaan. Ik denk dat dat een heldere route daar naar toe is. Even wat transparantie over wat wij hebben ingebracht in het gesprek. Ik lees ook heel veel dingen terug, dus dat is mooi. Allereerst de aflossing van de schulden. Daar zijn wij ook absoluut voor. We zijn er voor, niet alleen omdat wij vinden dat onze schuldpositie nog steeds wat aan de hoge kant is, maar we zijn er ook voor omdat we daarmee onze begroting structureel beter in evenwicht kunnen krijgen. Hoe essentieel dat overzicht is van structurele baten en structurele lasten, dat hebben we maar weer geleerd bij de laatste begroting en ook de reactie van de provincie op onze begroting. Dat was een goede wake-up call om daar goed aan te denken. Het is niet alleen: wat zit er in je spaarpot. Het is ook: wat gaat er jaarlijks in en wat gaat er jaarlijks uit. Dat moet echt met elkaar in balans zijn. Juist daarom is het aantrekkelijk om te kijken naar andere manieren, nog even los van de schuldreductie, naar andere manieren om met dit Eneco-geld nog extra inkomsten, structurele baten, te verkrijgen. Ik heb wat suggesties gezien: het revolverend fonds, Stedin komt voorbij. Ik denk interessante opties, maar ik denk dat het goed is om dat soort dingen te verkennen, want als we die structurele baten daar weer uit kunnen halen, dan kunnen we daarmee structureel iets verder terug geven aan onze inwoners. Daarmee kunnen onze inwoners ook voor de langere termijn steeds blijven profiteren van het feit, dat we ooit één keer deze hele grote klapper hebben gemaakt. Dat is natuurlijk plezierig. Er zal daarnaast toch nog altijd een heel groot bedrag over blijven. Als we die schulden hebben afgelost, we hebben gekeken naar andere manieren om geld te verdienen met dat Eneco-geld, dan zal er nog een flinke som over blijven, is onze inschatting. Het CDA wil daarbij niet alleen naar financiën kijken. Het moet niet zo zijn, dat de rest van het geld alleen maar financieel harde euro's oplevert, direct. Dat kan wat ons betreft veel breder bekeken worden in de vorm van maatschappelijke baten. Of

maatschappelijke baten, die niet direct zijn terug te herleiden, maar meer op de langere termijn zichtbaar zouden kunnen worden. Wij denken dan aan zaken als manieren om Lansingerland structureel aantrekkelijker te maken als gemeente om in te wonen of in te werken. Het kan zijn, dat we zeggen: we gaan in recreatie investeren, in een vorm die echt blijvend is. Waar het CDA aan denkt zijn grote projecten, dus geen kleine dingen, maar echt grote dingen, nieuw natuurgebied, dat soort elementen. Uiteraard kan dat in de toekomst weer wat opleveren in de vorm van meer recreatie, mensen die hier willen verblijven en Lansingerland een prettige plek vinden om te zijn. Een andere variant, waar wij ook zeker naar kijken, zijn structureel economische structuurversterkingen. Iemand zei net: investeer in vervoersmogelijkheden. Dat zou daar een variant van kunnen zijn, zolang je het niet in de exploitatie stopt. Het zou ook kunnen zijn van: kunnen we een bepaald nieuw gebied creëren met veel werkgelegenheid, waar nog jarenlang Lansingerlandse inwoners profijt van hebben. Daarbij zou ik toch ook wel even willen kijken, als het even kan, naar onze belangrijkste economische sector, de glastuinbouw, om die daar nadrukkelijk bij te willen betrekken. Zeker ook omdat wij niet uit het oog moeten verliezen, dat deze grote hoeveelheid geld, die wij nu krijgen, het feit dat wij zo'n grote aandeelhouder waren van Eneco en nog steeds zijn van Stedin, dat dat te maken heeft met het historisch grote energieverbruik van de glastuinbouw. Als gevolg van dat energieverbruik zijn ooit die aandelen verdeeld. Deze hele discussie hebben dus eigenlijk te danken aan onze glastuinders. Waar wij op tegen zijn, en ik ben erg blij om te zien, dat wij niet de enigen zijn, is het gebruiken van dit geld voor korte termijn consumptie, hoe aantrekkelijk dat misschien ook mag zijn op korte termijn, want dan hoeven we niet te bezuinigen of we hoeven geen andere dingen te doen, we zouden er echt absoluut op tegen zijn om dit nu snel op te maken in de vorm van een eenmalige OZB-verlaging van € 100 of wat dan ook. Of in de vorm van het niet dicht rekenen van onze begroting. En daarmee eigenlijk interen op dit geld en daar misschien wel een beetje verslaafd aan raken. Dat zouden wij bijzonder onverstandig vinden. Wij willen echt deze kans gebruiken om Lansingerland structureel sterker te maken en daarmee echt iets neerzetten waar onze kinderen en onze kleinkinderen nog jarenlang van denken: dat hebben die raadsleden van toen, daar in 2021, heel erg goed gedaan met elkaar. Dank u wel.

Mevrouw Van Olst, WIJ: Het is een mooi bruggetje, dat de heer Ruitenberg geeft. We doen het eigenlijk voor de burgers van de toekomst. We hebben best wel een hoge schuldenpositie. Dat hebben we nog steeds. We hebben er altijd op ingezet: we willen schuldreductie toepassen. Nu hebben we die grote berg geld, dus inderdaad zoveel mogelijk aflossen. Niet zozeer om dividendverlies op te vangen, dat lijkt ons overigens wel een heel goed uitgangspunt, maar dus met name voor de jeugd van later, de jeugd van nu, dus de mensen zoals wij nu zijn later, dat zij dat niet voor hun kiezen krijgen. Wij vinden het ook niet nodig om benchmarking met andere gemeenten toe te passen. De heer Van Doorn zei er ook al iets over, dat ben ik het helemaal met hem eens. De kaders, die wij daar nu voor hebben, die lijken mij daar goed bruikbaar voor. Een ander punt, dat ik graag wil toevoegen aan de voorgaande sprekers, is tijd. Er staat in het uitgebreide stuk, waarvoor dank, verschillende dingen over tijd. De één wil lang de tijd nemen om te bepalen, de ander wat korter. Het college stelt voor om een tussenweg te zoeken: we bepalen het op hoofdlijnen. Daar zijn wij het wel mee eens. Ik denk wel, dat je van tevoren goed moet zeggen wat je wil, omdat we, gezien de economische crisis waar we ongetwijfeld op af stevenen, worden ingehaald door de tijd. Dan kan je het niet meer uitleggen aan je inwoners, dat je een pot geld hebt staan en dat wel de lasten verzaagd worden. Dus het lijkt mij heel wijs om snelheid te maken. Daarvoor zou ik bij de bestuursopdracht, die wij krijgen bij de kadernota, graag eerder aangehaakt worden. De kaderbrief is misschien wat laat in mijn optiek, maar misschien kan het niet sneller. Dat je wel gedurende de tijd weet: hier gaan we naar toe. Dan wil ik ook nog iets zeggen over het financieel rendement. Ik hoor het de heer Ruitenberg ook zeggen, maar ik lees dat ook in de brief, dat er toch wel partijen zijn, die zeggen: we willen wel financieel rendement met dit geld behalen. Daarbij wil ik toch benadrukken: houd u zich nou bij uw leest. Wij zijn een gemeente, we zijn er niet om te beleggen of om winst te maken op producten. We zijn er om maatschappelijk winst te maken. Daarom hebben wij bijvoorbeeld wel oor naar het verstrekken van startersleningen om zo te bewerkstelligen, dat onze jeugd hier kan wonen. Een revolverend fonds voor de duurzaamheidsopgaven, waar we voor staan. Maar wij zijn er geen voorstander van om nog meer te investeren in bijvoorbeeld Stedin. Volgens mij heb ik nu in ieder geval de extra zaken behandeld. Wat ik nog wilde aangeven, dat hebben we ook in het gesprek aangegeven: in de Heraut, de plaatselijke krant, is natuurlijk ook al veel input geweest van burgers. Dat is natuurlijk geen officieel iets, maar daaruit kan je natuurlijk al heel veel punten ventileren, die je wellicht in een soort panel kan voor leggen, dat je er toch wat meer een burgerparticipatie van maakt. Ik hoor graag van de wethouder in hoeverre dat soort zaken worden meegenomen. Dank u wel.

De heer Dieleman, CU: Voordat ik op de inhoud inga, ik ken de heer Philippens een beetje, ik weet zeker dat hij de notulen van dit debat gaat lezen of het terug gaat kijken, dus ik ga dit moment gebruiken om de heer Philippens en zijn gezin van harte te feliciteren met de geboorte van hun zoon. Dan over naar de inhoud. Dank aan het college voor deze brief. Ook dank aan alle fracties voor de input, die is geleverd. We hebben gewoon een heleboel mooie input bij elkaar opgeleverd, wat nu in deze brief is verwerkt. In

mijn bijdrage zal ik die brief gewoon van boven naar beneden doorlopen en bij een aantal punten namens de fractie van de CU een aantal aanvullende opmerkingen plaatsen. Stap 1 in het proces wordt voorgesteld om de opbrengst van Eneco aan te wenden voor schuldenreductie. Dat lijkt ons een logische lijn, daar hebben we het vaker over gehad in het verleden. Het lijkt ons goed om dat te doen, zeker om het dividendverlies op te vangen. Wellicht ook meer, maar tegelijkertijd willen we daarbij wel mee geven, dat een beetje schulden hebben als gemeente helemaal geen kwaad kan. Dus laten we ook wel blijven kijken naar de normen die daarvoor zijn, de kengetallen die we in onze begroting hebben opgenomen en ons ook niet blind staren op het aflossen van schulden met het idee van 'schulden zijn niet goed, daar moeten we zo snel mogelijk iets aan doen'. Maar ook wel aflossen tot dat niveau, zodat de kengetallen gewoon weer goed zijn en we gewoon, hoe gek het ook klinkt, als het een huishoudboekje zou zijn, een gezonde schuldenpositie over houden. Dan komen we bij stap 2 in het proces: de rest toekomstbestendig aanwenden. Wat de fractie van de CU betreft, is dat uiteraard een uitstekend plan. Wij denken daarbij, in tegenstelling tot wat ik van eerdere sprekers heb gehoord, wel heel erg aan investeringen op het gebied van duurzaamheid. We denken, dat dat één van de grootste opgaven is, waar onze gemeente nu, in de komende jaren en op langere termijn, ook voor de generaties die na ons komen voor staan, dus het lijkt ons heel goed om een deel van deze opbrengsten, die zijn verkregen door de energiesector, voor een groot deel door fossiele en vervuilende energie, nu ook in te zetten om een stap te maken in duurzaamheid. Als dat kan, dat zal uiteraard goed uitgezocht moeten worden, dan kijken we ook erg uit naar de vervolgen die komen op wat er nu voor ligt, op een manier die ook blijvend zorgt voor rendement, die revolveert en ervoor zorgt, dat we zo voor langere termijn gebruik kunnen maken van de middelen die we gekregen hebben. Dan de inhoudelijke uitgangspunten. De meerderheid van de fracties heeft een voorkeur voor investeren in de toekomst van Lansingerland opgeschreven in de brief. Een stuk verder gaat het dan over het brede welvaartsbegrip en het gebruik maken van de sustainable development goals. Wat ons betreft zou dat niet twee uitgangspunten moeten zijn, maar is dat één uitgangspunt. Als we toekomstbestendig willen investeren, dan gaat het om investeringen die brede welvaart opleveren. Niet alleen financiële welvaart, niet alleen dingen die economisch handig zijn, maar dingen die meervoudig duurzaam zijn, waarvoor de sustainable development goals een heel mooi hulpmiddel zijn om alle investeringen die we doen met de Eneco-gelden aan te toetsen. Als het gaat over het proces, dan kunnen wij het voorstel heel goed volgen om dat met de volksvertegenwoordiging te doen, met de gemeenteraad en daar geen apart participatietraject over op te starten. Het lijkt ons heel goed als het gesprek over de aanwending van deze middelen wordt gevoerd vanuit de breedte en niet vanuit de misschien toch wat eendimensionale wensen, die naar voren zouden komen als je bijvoorbeeld een referendum zou houden over de aanwending van deze middelen. Natuurlijk gebruik maken van input, die al is gegeven. Mevrouw Van Olst noemde net de Heraut. Graag. Er zijn een heleboel mensen die mee kunnen denken, maar laten we het totaalpakket ook hier aan de raad voorleggen, zodat wij daar ook met elkaar, als vertegenwoordigers van de inwoners van Lansingerland, de brede afweging erover kunnen maken. De commissie van wijzen, daar voelen wij nog niet heel erg veel bij. Het blijkt uit de brief, dat meer mensen dat hebben. We denken dat er een hoop wijzen ook in de organisatie zitten. Wat we wel handig zouden vinden, is als we gebruik maken van alle stappen die andere gemeenten al zetten, die bezig zijn met de aanwending van de opbrengst van de Eneco-verkopen. Wij zijn niet de enige gemeente, die flink wat geld heeft gekregen en die dus enerzijds een structureel probleem door het wegvallen van dividendinkomsten op te lossen heeft en tegelijkertijd een flinke hoeveelheid incidentele inkomsten erbij heeft gekregen. Het lijkt ons heel goed om ook naar die gemeenten te kijken: wat doen jullie en welke lessen kunnen we daaruit trekken? Plus, en dat zou ik het college nog mee willen geven tot slot: laten we ook lering trekken uit wat andere gemeenten en overheidsorganisaties hebben gedaan met hun opbrengsten van de verkopen van energiebedrijven. Eneco is niet het eerste energiebedrijf in handen van overheden, dat is verkocht. Er zijn andere overheden ons voorgegaan met hun energiebedrijven. Die hebben daar investeringen mee gedaan. Ongetwijfeld zullen daar hele goede voorbeelden tussen zitten. En ongetwijfeld zullen er overheden zijn, die zeggen: ja, als we die keuze nog een keertje zouden mogen maken, dan zouden we een heel andere keuze gemaakt hebben dan we toen gedaan hebben. Laten we ook de lessen, die door onze collega-overheden in het verleden zijn getrokken bij de verkoop van hun energiebedrijven gebruiken om tot een goed voorstel te komen. Het lijkt ons een prima idee om dat bij de kaderbrief te laten landen met één kleine kanttekening. Als het gewoon als onderdeel van de kaderbrief wordt opgenomen, dan sneeuwt misschien de rest van de kaderbrief een beetje onder, want dan gaan we het bij de bespreking van de kaderbrief wel heel erg hebben over wat we met onze Eneco-gelden doen, omdat het één van de grotere beslissingen van deze raadsperiode is, waarschijnlijk, terwijl de kaderbrief naar alle waarschijnlijkheid nog veel meer punten zal bevatten, waar we op moeten letten, waar we als raad onze inbreng over willen hebben en waarmee we beslissingen nemen, die voor de financiële toekomst van Lansingerland van belang zijn. Laten we wel kijken naar een vorm, waarbij we ook de rest van de kaderbrief wel tot zijn recht laten komen, ook als dat bij de kaderbrief 2022 landt. Dat waren de dingen die we nog mee wilden geven naast de brief. We zien erg uit naar het vervolgproces. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer, D66: Met veel interesse naar mijn collega's geluisterd. Ik heb het idee, dat we het allemaal wel een mooi proces vinden tot nu toe. Dat vinden wij dus ook, als D66. Ik wil het college en de wethouder hartelijk bedanken voor het agenderen van deze brief. We kijken heel positief naar het proces, dat nu gestart is. We nemen kleine, maar ook zorgvuldige stappen, die gaan leiden tot een duurzame besteding van de opbrengst van deze gelden. Onze inbreng zal ook zijn rond die stappen. De eerste stap, de schuldreductie. We hebben het er natuurlijk al vaker over gehad. Het is heel logisch, dat vinden wij ook en dat lezen we ook terug in de brief, dat we iets willen doen aan die hoge schuld. De voorgestelde benchmark kan wat ons betreft wel een goede tool zijn om inzicht te geven in welke mate we schulden moeten reduceren. We vinden het heel goed, dat er wordt gezocht naar die structurele oplossing voor dat dividendverlies, waar we nu nog die zogenaamde boeterente-leningen portefeuille voor gebruiken om dat gat van de begroting te dichten. Meer transparant, een lange termijn alternatief is wenselijk om dit structurele tekort op te lossen. Zoals ook in de brief staat aangegeven, vinden wij dat ook zonder Eneco onze begroting structureel in evenwicht moet zijn. De tweede stap is het resterende bedrag, dat overblijft na de schuldreductie, waarvan we dus niet helemaal weten hoe hoog of hoe laag dat is. Dat hangt er dus helemaal van af, wat we in de tweede stap kunnen gaan doen. Het is goed dat het college bij stap 2 aangeeft, dat de huidige financiële stand van zaken ons dwingt om niet alleen te investeren in maatschappelijk rendement, maar ook in financieel rendement. Maar wij vinden ook, dat die twee elkaar niet uitsluiten, het kan ook samengaan. Het is natuurlijk niet zo, dat het alleen maar moet zijn. L3B kwam daar ook al op terug, dat het er nu wat te dwingend in staat. Wij denken dat het toetsingskader inderdaad een goede stap is om tot besluitvorming te komen, om die verder te verduidelijken. Ik denk, dat het best een taaie opgave is, maar we hopen dat we er met deze discussie, die we hier met elkaar voeren, daar toch wat input aan kunnen leveren. Dat willen wij ook wel mee geven nog: als je kijkt naar Lansingerland, dan staan we eigenlijk voor 3 grote uitdagingen. Dat is in eerste instantie de energietransitie, maar ook het accommoderen van de groei van onze gemeente. Dan gaat het over die leefbaarheidsaspecten en over de groenvoorziening bijvoorbeeld, dichtbij in onze woongebieden. Maar het gaat ook wat ons betreft, en daar hebben we over na zitten denken gisteren, over de coronacrisis. We verwachten dan ook, dat deze uitdagingen grote impact zullen hebben op de besteding onder deze stap 2. We stellen ons voor, dat we een deel van de resterende Eneco-opbrengsten zullen gebruiken voor duurzame investeringen en ook voor een deel misschien toch te onderzoeken of we de samenleving en de lokale economie kunnen ondersteunen, die zware klappen hebben gekregen door deze coronacrisis. Je zou bijvoorbeeld kunnen denken aan extra hulp, bijvoorbeeld in de vorm van lokale investeringen om onze maatschappij er weer bovenop te helpen. We weten natuurlijk nog niet wat de impact is, maar we moeten daar toch wel rekening mee gaan houden, denken wij. We horen natuurlijk ook graag hoe de andere partijen dat zien. Ik heb andere partijen daar nog niet over gehoord. Tot zover. Dat was het inhoudelijke deel over stap 2. Dan over het proces, daarover heb ik ook al veel andere partijen gehoord. We hebben in de brief gelezen over de commissie van wijzen, daar voelen wij ook wat minder voor. Wij denken juist, dat het bij dit dossier heel belangrijk is om het normale democratische verantwoordingsproces te volgen en dat we vooral als college en raad hierin samen goed moeten optrekken. Wij zijn wel voor ruimte voor burgerparticipatie en natuurlijk voor een open en transparant proces, want uiteindelijk hebben we ook de samenleving nodig om de besteding van de Eneco-gelden zo duurzaam mogelijk in te zetten en tot een succes te maken voor onze volgende generatie. We snappen de opmerking, die er nu in staat, over participatie. Er staat dat participatie vooral moet gaan over het hoe. Echter, er is natuurlijk wel veel aandacht vanuit de maatschappij, vanuit de samenleving, voor waar we nu mee bezig zijn. Dat blijkt ook wel uit onderzoek van de Heraut. Dus wij denken dat communicatie over de richting, die we kiezen, van groot belang is. En dat het ook een taak is van ons allemaal om daar goed en duidelijk over te communiceren en onze keuze duidelijk te kunnen verantwoorden. Wij kunnen ons ook vinden in het proces, dat wordt voorgesteld, tot aan de kaderbrief. Ook wij denken wel, dat het alleen neerleggen op het moment in de kaderbrief misschien kan leiden tot een hele grote hoop om daar met elkaar over te spreken. CU en L3B hebben aangegeven, dat het misschien beter is om dat iets naar voren te halen als er een voorstel is voor dat toetsingskader om toch eerder met elkaar van gedachten te wisselen. Ik wil ook graag de wethouder vragen of hij daar in zijn beantwoording iets over kan toelichten. Tot zover even onze bijdrage. Dank u wel.

De heer Ruijtenberg, GL: Allereerst wil ik de wethouder en de ambtenaar bedanken voor de brief, die gestuurd is. Hij is helder, hij is goed leesbaar. Ik vind het ook mooi om erin te lezen, dat er een hoop partijen toch wel ideeën hebben, die overeen komen met elkaar. Ik lees dat heel veel partijen voornamelijk het oog willen leggen op schuldreductie. Ook de fractie van GL is daar een voorstander van. We moeten inderdaad schulden gaan verlichten. Dat is niet alleen goed voor de bedrijfsvoering, het is ook makkelijker om een begroting structureel dekkend te maken, maar het is ook belangrijk voor de toekomstige generaties, omdat zij dan niet de lasten hebben van de enorme schulden. Daarbij hebben wij wel gezegd als GL dat wij niet vinden, dat al het geld in schuldenreductie gestoken moet worden. Zoals ook de heer Dieleman al zei: het hebben van schulden is niet altijd slecht. Het biedt je namelijk zeker ook de mogelijkheid om te investeren. Daarbij moeten we ook voorzichtig zijn, dat we niet alle

schulden gaan aflossen, omdat sommige schulden niet boetevrij afgelost kunnen worden. Wij hadden het idee om ongeveer de helft te gaan gebruiken voor de aflossing van schulden. De andere helft gaan we gebruiken om te investeren in de maatschappij. Daarbij hadden wij voornamelijk gedacht aan duurzame doelen. Dat zal u niet verbazen, gezien onze partijkleur. Daarbij denken wij voornamelijk in het investeren in de energietransitie, die moet gaan plaats vinden. Je kunt denken aan zonnepanelen, je kunt denken aan het instellen van een revolverend fonds, waarbij mensen gestimuleerd worden om geld te lenen om hun huis te verduurzamen. Dat hoeft geen baten op te leveren, in tegenstelling tot wat ik van een voorganger heb gehoord. Wat ons betreft mag dat revolverend fonds tegen een zeer minimale rente, vrijwel geen rente. We moeten daar namelijk geen verdienmodel van maken. We kunnen het geld ook investeren in dingen die wellicht minder duurzaam zijn, maar die wel te maken hebben met de samenhang van de maatschappij, kunst, cultuur, waarmee je de maatschappij samen brengt. Je kunt gaan kijken: willen we dit samen brengen investeren in kleinschalig openbaar vervoer, in ieder geval tussen de dorpskernen, zodat mensen makkelijker van Bleiswijk naar Berkel en Rodenrijs bijvoorbeeld gaan. Er zijn tal van dingen, waar je dit op kan investeren, waarbij je goed moet kijken hoe je het gaat doen. Ik heb van vorige sprekers al heel veel voorbeelden over gehoord. Lasten verlichting is wat ons betreft niet een eerste optie. Ik weet, dat het beter is om te investeren in de maatschappij en niet om belastingen te gaan verlagen daarbij. Wat we wel willen mee geven is in ieder geval dat de duurzaamheidsdoelen als kader gebruikt moeten gaan worden om dit geld te investeren. Heel veel is al gezegd, dus ik zal het kort houden. Ik wil nog wel even wat aangeven m.b.t. burgerparticipatie en het door de heer Van Doorn genoemde referendum. Daar zijn wij op voorhand niet voor. Ik vind weldegelijk dat er een vorm van burgerparticipatie zal moeten gaan plaatsvinden, dat gebeurt namelijk al min of meer via de Heraut bij de wekelijkse vragen, je kan ook een burgerpanel doen, maar het heeft niet onze voorkeur. Onze voorkeur heeft het om onze ambtenaren, het college en de raad gedegen en goed werk te laten verrichten en daarna te bepalen als volksvertegenwoordiging wat wij gaan doen. Een referendum vinden wij moeilijk. Stel nu namelijk even, dat wij in al onze wijsheid hebben besloten, dat wij dit geld willen investeren in sociale woningbouw om net als de gemeente Rijswijk een eigen woningcorporatie op te richten en zelf sociale huur te gaan bouwen. En dat we besloten hebben om het te steken in energietransitie. En dat we besloten hebben in kunst, bijvoorbeeld om blok B verder uit te breiden. Maar dat dan uit een referendum van het volk zou komen, dat men dit voornamelijk wil investeren in een multicultureel sportcomplex om op termijn een eredivisie-waardig voetbalvereniging te hanteren. Ook een hele mooie gedachte, ook goed, maar wat gaan we dan doen? Daarom zeggen wij als GL: laten we nu in ieder geval onze eigen ambtelijke organisatie en onszelf in eerste positie zetten om te bepalen wat we willen. Immers, ook wij zijn onderdeel van deze maatschappij. Ook wij kunnen kijken wat er goed is voor deze samenleving. Daar wil ik het voor nu bij laten.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Natuurlijk heb ik het besproken met de heer Azzouzi en ook met de heer Xhemaili, maar ik mocht het woord voeren, omdat ik ook het gesprek heb gevoerd met de wethouder financiën in het najaar, waarvoor nog dank voor die gelegenheid. Ik ga even in op de brief, die we hebben gekregen. Uit de gesprekken komt naar voren, dat vrijwel alle fracties als eerste de schulden van de gemeente willen terugbrengen, stap 1 in het proces. Op dit moment is natuurlijk nog onduidelijk hoever die schulden terug gebracht moeten worden en op welke manier. De fracties staan daar verschillend in. Onze fractie heeft twijfels of een extra aflossing van de gemeentelijke leningen prioriteit moet krijgen. Dit is immers geld van de toekomstige generaties en moet vooral voor strategische doeleinden besteed worden. Wat ons betreft, worden alleen oude leningen afgelost tot de niveau waarmee de wegvallende dividendinkomsten kunnen worden gecompenseerd. Iemand anders zei het al, ik geloof de heer Dieleman: voor onze gemeente hebben we eigenlijk gewoon een hele gezonde schuld. Om het zo maar te noemen. Nieuwe leningen zijn tegen zeer lage rente aangegaan. Vervroegd aflossen van net aangegane leningen levert door de boeterente per saldo niets op. Verder heeft het aflossen van oude schulden, ons inziens, alleen maar zin wanneer hiermee absoluut zeker nieuwe bestedingsruimte in de gemeentebegroting ontstaat. Bij de huidige lage rentestand is dit voor een groot deel van het leningenpakket dus niet te verwachten. Een feit is bovendien, dat veel leningen worden afgelost wanneer de bouwprojecten afgerond zijn. Andere leningen zijn weer gekoppeld aan een investeringsprogramma. Het is belangrijk om precies te weten wat de exacte financiële effecten zullen zijn van de eventueel versnelde aflossingen. Het college gaat daar ongetwijfeld mee aan de slag en zal dit ook aan de raad voorleggen. Pas dan kunnen we een oordeel vellen over wat een gezonde schuldenreductie is, maar voor ons vooral de compensatie van verlies van dividendinkomsten. Op dit moment heb ik tussentijds even een vraag aan de wethouder. Wat is de stand van zaken rond de bestuurlijke opdracht herfinanciering? We hebben daar al een tijd niets van gehoord. Daarbij stel ik ook de vraag: worden ook andere creatieve oplossingen verder onderzocht voor de schuldenverlaging? Dus niet alleen via het gebruiken van de Eneco-gelden. Dan kom ik bij stap 2 in het proces: waar kan het Eneco-geld verder voor gebruikt worden? Omdat de meerjarenbegroting voorlopig moeilijk sluitend te krijgen is, moet hierbij niet alleen gekeken worden naar een maatschappelijk rendement van het gebruik van de Eneco-gelden, maar ook naar mogelijk financieel rendement. Er moet wel een goed evenwicht zitten in het totaal van de

aanwendingen als het gaat om het maatschappelijk en financieel rendement, maar dat hoeft niet per aanwending in balans te zijn. Dat zou in dat kader ook niet een voorwaarde moeten zijn. Ik heb het al eerder gezegd: het moet echt gaan om strategische doelen voor de toekomst. Niet hapsnap geld weg zetten. Ook voor zaken als gevolgen van de coronacrisis, hoe triest ook, daar hebben we een reserve voor ingesteld en ook zonder het Eneco-geld moeten we daar gewoon de compensatie die nodig is kunnen doen. Het investeren in mogelijk revoluerende fondsen, nutsbedrijven, energietransitie, dat is wat ons betreft goed. We zijn blij, dat ook andere fracties dat noemen. Het gaat om een duurzame toekomst en de jeugd van Lansingerland. Wat wij wel erg jammer vinden, is dat meerdere fracties terughoudend zijn tegenover het door de gemeente zelf actief gaan investeren in bijvoorbeeld woningen en zorgbedrijven. Onze fractie heeft al eerder gezegd: het ligt voor de hand, dat het Eneco-geld ook wordt gebruikt om nieuwbouw betaalbaar te maken voor mensen met een laag of middeninkomen, bijvoorbeeld door de grondprijs naar beneden te brengen. Om goed te kunnen beoordelen hoe we het beste kunnen investeren in de toekomst van Lansingerland met dit geld, is een goed toetsingskader nodig. Daar zijn we het met zijn allen over eens. Het college werkt daaraan, we zijn daar natuurlijk zeer benieuwd naar. Wij nemen aan, en ik hoop dat de wethouder dat kan bevestigen, dat er ook een conceptkader onze kant op komt. Tegelijkertijd agenderen met de kadernota 2022: aan de ene kant is het logisch, want het heeft te maken met financiële vragen, afwegingen. Aan de andere kant: het gaat om een kader, een afwegingskader en voor zover ik het begrijp nog niet een voorstel voor de besteding. Het hoeft wat ons betreft ook niet bot bovenop die kadernota te worden vastgesteld, maar misschien begrijp ik het dan verkeerd. In mijn ogen is het een afwegingskader. Wat betreft het tempo van de besluitvorming over de aanwending: hier mag wat onze fractie betreft zeker de tijd voor worden genomen en de optie om eerst de globale bestedingsroutes aan te geven, dat lijkt ons een goed plan. Dan kom ik bij het laatste gedeelte, de participatie. Wij zijn ook één van de partijen, die hebben gezegd: hier hoeft geen breed participatietraject bij te zijn, wij kunnen dat als raad samen met de ambtenaren, die ons daarbij helpen adviseren, kunnen we dat goed doen namens de burger. Mocht er door andere fracties toch een vorm van participatie worden gewenst, dan kunnen we daar natuurlijk in mee gaan, maar dan wel een ranking van een aantal voorstellen, die wij als raad ook echt zien zitten, met een goed uitgewerkt plan, financieel en maatschappelijk rendement. Leren van andere gemeenten, dat is natuurlijk altijd een erg goed plan. Daar wilde ik het voor nu bij laten. Dank u.

Beantwoording college

Wethouder Van den Beukel: Het is weer een poos geleden, de laatste vergadering in deze commissie algemeen bestuur, bijna een jaar geleden, 2020. Een genoegen om weer met u van gedachten te wisselen. Ik dank u ook voor de complimenten voor het stuk. Ik heb ook, vanuit mijn eigen rol, veel plezier beleefd aan de goede gesprekken, die we gevoerd hebben met elk van de fracties over dit thema. Wat ongebruikelijk, denk ik, in onze manier van doen, om dat zo heel gestructureerd met een ieder van u te doen in aanloop naar het maken van een stuk, maar wel heel plezierig, wat mij betreft, omdat we daar niet in een politieke arena zitten, zo voelt het niet. Tegelijkertijd kun je echt goed veel diepgang vinden en inderdaad ook wel de kleurverschillen zien, die we geprobeerd hebben te laten landen en zichtbaar te maken in de brief. Er is veel gezegd over veel verschillende thema's. Veel van de opmerkingen en inbreng beginnen echt bij het begin, bij het vast stellen van de omvang: waar hebben we het nu over? Hebben we het over het totale bedrag, dat we één keer hebben gekregen bij de verkoop van Eneco? Of hebben we het over een veel lager bedrag? De vraag kwam of je een stuk van de Eneco-middelen aanwendt voor het compenseren van de dividenden, zoals ze nu gewoon elk jaar gemist worden. En zo ja, voor hoeveel jaar dan. Dat is inderdaad nog een vraag, die niet finaal is beantwoord, die wel om een antwoord vraagt. Tegelijkertijd is dat toch een vorm van incidentele inkomsten, als je niet oppast, die je daarmee genereert uit Eneco-middelen, waar geen structureel effect tegenover staat. Dat blijft een lastige afweging, zeg ik even tegen de heer Van Santen. Daar lopen we niet voor weg. Daarom is het zo'n samenhangend en tegelijkertijd zo'n complex geheel, waar we naar kijken in de context van die bestuursopdracht herziening financieringsstructuur, waar mevrouw Verhoef naar vraagt. De compensatie dividenden incidenteel is daar een element van. Een ander heel belangrijk element is inderdaad het aflossen van die schulden. U heeft gelezen in de brief, en in de begrotingbehandeling hebben we het daar over gehad, dat we daarvoor die bijzondere reserve hebben gevormd. Die bijzondere reserve leidt ertoe, dat we de winst van het aflossen van die schulden al hebben geïncasseerd. Fictief lossen we daarmee af, dus ook fictief incasseren we die winst, maar er wordt wel mee gerekend in de meerjarenbegroting. Hoeveel verder je gaat dan het aflossen van deze leningen, dat is toch wel een vraag. Ik heb diverse fracties horen zeggen, o.a. L3B: besteed er niet teveel tijd aan, je hoeft niet te gaan benchmarken, de provincie geeft toch wel de leidraad. Ik snap dat, ik ben zeker geen voorstander van overbodig werk, daarvoor is onze tijd en met name die van de medewerkers ook te kostbaar. Tegelijkertijd wil ik er wel bij zeggen, dat als je je puur oriënteert op de signaalwaarde van de provincie, de provincie stelt geen norm voor de netto schuldquote, maar geeft wel een signaalwaarde aan, als je je puur daar op oriënteert, dan zitten we al buitengewoon ruim in het goede vakje. Veel

groener dan groen wordt het niet. In 2021 is het buitengewoon groen, dat vakje van de netto schuldquote, als je uitgaat van de signaalwaarde van de provincie. Toch hoor ik u, en dat begrijp ik ook, dat diverse van u pleiten voor verdere schuldaflossing. Hoever dan verstandig is, zeg ik ook tegen de heer Dieleman, die daar net een ander geluid liet horen, hoever verstandig is voor een gemeente in onze fase, een ontwikkelgemeente, waar nog grote projecten lopen de eerstkomende jaren, dat is toch wel een vraagstuk. Een vraagstuk, dat wel om een antwoord vraagt met een breed draagvlak binnen uw raad. Dus nee, we gaan daar geen groot onderzoek voor optuigen, maar daar een uitspraak over doen, over een referentie voor wat nou een passend schuldniveau is, en misschien is het wel een schuldniveau dat passend is bij de eerstkomende 10 jaar maar daarna weer anders, omdat de grote projecten de komende 10 jaar plaats vinden en daarna niet meer, ik noem maar een dwarsstraat, dat zou ook een uitkomst kunnen zijn, maar we hebben daar wel houvast nodig, want anders blijf ik opboksen tegen diverse geluiden in uw raad van mensen die zeggen: hoe minder schulden hoe beter, en van mensen die zeggen: nee, ho even, we hebben een bepaald schuldniveau nodig. Daar begint het wel mee. Het begint met schuldenaflossing en vervolgens met het goed maken van het wegvallen van de dividenden. Ik zeg even in de richting van de raadsleden die zeggen: is het niet erg veel duurzaamheid? Wat daar opgemerkt wordt over revolverende fondsen, dat gaat niet perse over revolverende fondsen energiebesparing. Er zijn ook revolverende fondsen, die worden beheerd, die gaan over startersleningen. Dat is ook een vorm van een revolverend fonds. Je kunt zeggen, dat dat ook met duurzaamheid te maken heeft, namelijk met het toegankelijk maken voor weinig kapitaalcrachtigen van wonen. Dat thema revolverend fonds gaat dus over heel veel. Tegelijkertijd is het niet makkelijk, ik heb het vaker gezegd, maar ik herhaal het ook graag, om daar echt rendement mee te maken. We hebben recent als gemeente de duurzaamheidslening beschikbaar gemaakt voor onze inwoners. Het rendement daarop voor de gemeente is exact nul, omdat de rente-inkomsten nodig zijn voor de beheerkosten. Daarmee is het niet onverstandig, maar tegelijkertijd is het daarmee nog niet echt een renderende propositie voor de gemeente. Nutsbedrijven, dat hebben we snel opgeschreven, maar tegelijkertijd weten we dat een Dunea voor ons geen optie is om in te investeren. Die hebben voldoende. Het gaat op dit moment echt alleen maar over Stedin en zelfs dat is nog onzeker, of we daar een aantrekkelijke optie in vinden. Dus het blijft wel weerbarstig, zeg ik in alle eerlijkheid. We hebben ook rekening te houden, dat zeg ik richting raadsleden die hebben gesproken over 'let op, dat je niet de markt gaat nadoen', we hebben gewoon ook rekening te houden met de wet markt en overheid en met beperkt draagvlak, hoewel ik de geluiden wel goed versta, maar toch beperkt draagvlak voor het al te ruimhartig inzetten van Eneco-middelen in het goed maken van lagere grondopbrengsten in grondexploitaties. Soms ontkomen we er niet aan. Niet elke grondexploitatie rendeert. In Bleiswijk hebben we heel mooie dingen gedaan, een aantal jaar geleden, en dat heeft onderaan de streep geld gekost. U weet ook, dat Wilderszijde een prachtige wijk wordt, maar ook een maatschappelijke investering vraagt. Maar bij voorbaat zeggen: we gaan een groot deel van Eneco-middelen inzetten om toch een nieuwe woningcorporatie te starten of dat type zaken te doen, ik proef daar toch maar beperkt draagvlak voor bij uw raad, in alle eerlijkheid. Waar ik wel veel draagvlak voor proef is voor investeringen die Lansingerland structureel verbeteren. Ik moet alleen even iets recht zetten. De zin waaraan werd gerefereerd over financieel maatschappelijk rendement, die is niet zo bedoeld. Ik snap dat die zo kan overkomen, dat elke investering of elke uitgave, zo moet ik het zeggen, dat die perse en financieel en maatschappelijk rendement moet hebben. Nee, zo is het niet. Zo kan het ook niet zijn. Bijvoorbeeld iets met vervoer of iets met wonen of iets met het versterken van bedrijventerrein voor misschien wel de glastuinbouw, misschien wel het hortiscience park in Bleiswijk, dat heeft misschien wel helemaal geen financieel rendement, maar wellicht een buitengewoon groot economisch rendement. U weet waarschijnlijk dat het fonds economische structuurversterking van de rijksoverheid ook echt zo was ingezet, die grote uitgaven naar, noem eens wat, onderzoek naar nanotechnologie, die renderen niet direct, maar indirect renderen ze waarschijnlijk erg goed. Dus dat type uitgaven zien we ook zeker voor ons als college. Maar het begint wel met goed op onze zaak letten en ervoor zorgen dat we toch nieuwe bronnen van inkomsten verwerven en die rente-uitgaven reduceren. Dan een thema, dat bij diversen van u naar voren werd gebracht: de participatie. Ook daar misschien even een nuancering op een boodschap, die sommigen van u eraan hebben ontleend. De bedoeling van het college is niet om geen participatie te introduceren rondom dit thema. Wat we wel voor ons zien, het is een gedachte, we moeten er nader over nadenken en u heeft er ideeën over, wat we wel voor ons zien is om in een sessie à la de 10 accenten in het sociaal domein om op een dergelijke manier met u als raadsleden goed na te denken over: wat zijn de prioriteiten? Dat begint overigens niet vanaf een blanco papier. Ik hecht er ook wel aan om u even te wijzen op de passage die zegt: we hebben als startpunt echt die omgevingsvisie. Die omgevingsvisie kent speerpunten. Die zegt: Lansingerland heeft zijn sterktes in vindingrijk zijn, ondernemend zijn, verbonden zijn aan de metropool. Die thema's daarin zijn ook keuzes. En die keuzes zijn gemaakt door u en gemaakt met buitengewoon veel participatie van maatschappelijke organisaties. Dus ik denk dat het ook belangrijk is om die eerdere participatietrajecten recht te doen en daarop voort te bouwen en vervolgens u goed te horen. Om dat te doen, zeg ik in reactie op de mensen, die zeggen: is het niet een beetje laat om er pas bij de kaderbrief over te spreken. Om dat te doen bij een soort van beeldvorming, voorafgaand aan de bespreking van de

kaderbrief. De inbreng van het college in die beeldvorming, misschien via een aantal medewerkers, zou u dan kunnen lezen als het concept toetsingskader. Daar spreken wij vervolgens nader over, daar geeft u uw inbreng over, bijvoorbeeld op de wijze die is gekozen bij de 10 beleidsaccenten, waar ik goede verhalen over heb gehoord. Vervolgens zouden we kunnen kiezen bij de kaderbrief voor zowel het vaststellen van het toetsingskader als, op basis van de kennis die we dan hebben over het resterende bedrag, als voor de globale bestedingsrichtingen. Dan weet je: er gaat een stuk naar bestedingsrichting A, een stuk naar energietransitie, een stuk naar economie, een stuk naar vervoer, een stuk naar noem maar op, waar we maar op uit komen, dit zijn slechts willekeurige voorbeelden. Als je die globale richting kent, dan is het heel belangrijk, u heeft daar gisteren ook over gesproken in de commissie ruimte, om een heel keurig participatieproces verder vorm te geven. Het geeft natuurlijk geen pas om bij wijze van spreken de investeringen voor het hortiscience park te doen zonder meenemen van de belanghebbenden rondom dat thema. Hetzelfde geldt voor de andere thema's bij de bestedingsrichtingen die er zijn. Maar voorafgaand, bij het bepalen van het toetsingskader, nemen we heel graag kennis van alle enquêtes in de Heraut en Hart van Lansingerland, die er mee zou starten, of andere peilingen die er zijn, maar om er separaat de komende maanden tot de kaderbrief een participatietraject over op te tuigen vanuit het college, dat lijkt ons steeds minder opportuun. Gewoon vanwege de goede volgorde der dingen. Leren van andere gemeenten was ook een thema wat diversen van u naar voren brachten. Terecht. We zijn buitengewoon uniek als gemeente, maar in dit opzicht nu net eventjes niet, want er zijn meer gemeenten en ook provincies, die energiebedrijven hebben verkocht. De heer Dieleman noemde ze niet bij name, maar de provincie Brabant en de provincie Gelderland bijvoorbeeld hebben in het verleden goed veel geld verdiend met de verkoop van Essent, als ik het wel heb. Die hebben daar goede dingen mee gedaan en ook minder goede dingen. Het is goed om die lessen tot ons te nemen, dus daar nemen we zeker kennis van en daar studeren we op. Er gaan ook een hoop dingen niet goed. Wij zijn echt nog een van de weinige gemeenten, die niet al een deel van de Eneco-middelen hebben aangewend. In Den Haag is er een groot programma mee opgetuigd, hun duurzaamheidsprogramma, maar in andere gemeenten, zoals in Rotterdam, is er een gat in de grondexploitatie mee gedicht. Dus we kunnen om ons heen kijken en constateren, dat er niks te leren valt bij bepaalde gemeenten, maar niettemin is het waardevol om ons goed te oriënteren, zodat we het wiel niet helemaal opnieuw uitvinden. Ik heb al gezegd: het gaat niet over duurzaamheid alleen. Het gaat over het verbeteren van onze gemeentelijke structuur en wel op de lange termijn. Dus nee, we gaan er op korte termijn geen gaten mee dichten. Structurele uitgaven verdienen structurele inkomsten en dit is incidenteel geld. Daarmee gaan we niet de structurele uitgaven compenseren. Iedereen, die dat heeft bepleit, schud ik graag de hand. Dus we willen inderdaad structurele effecten bewerkstelligen. Structurele effecten gaan over welvaart, maar ook over welzijn. Veel breder kan ik het niet maken, maar dat is inderdaad hoe het bedoeld is, hoe het ook in de brief staat wat mij betreft. Zichtbaar, tastbaar, voelbaar, meneer Van Doorn, u heeft die gevleugelde uitspraak vast teruggelezen in de brief, die zijn inderdaad afkomstig uit het gesprek dat wij hebben gevoerd en die zijn als zodanig herkenbaar in deze brief en op een passende manier, kan ik me zo voorstellen, ook in het toetsingskader. De fractie van D66 heeft nog specifiek iets opgemerkt, weliswaar als een vraag naar andere fracties, maar ik wil toch ook maar even mijn duit in het zakje doen, iets over de corona-effecten en wellicht het doen van lokale investeringen om dat wat te verzachten. Ik denk dat die twee elkaar goed versterken. Wat we doen en wat we beogen te doen met de Eneco-middelen en het verzachten van de impact van corona. Niet dat wij als Lansingerland de volgende NOW of TOZO regeling gaan inrichten, dat is niet onze rol als gemeente wat het college betreft, maar wel doordat juist het doen van die goede investeringen in aantrekkelijke centra of in de vitaliteit van de tuinbouw of in de bereikbaar, die helpen natuurlijk die ondernemers, de ZZP'ers, MKB'ers en het grootbedrijf met het weer boven Jan komen post corona. Op heel korte termijn, dat moet ik wel toegeven, zal dat niet de pijn van het bedrijf, dat nu op het randje van een faillissement staat, verzachten. Ik denk dat dat niet mogelijk is vanuit de gemeente. Een horecagelegenheid, die het buitengewoon zwaar heeft, uiteindelijk kunnen wij daar als gemeente beperkt iets aan doen. Als we dat al zouden willen, dan is het niet perse passend om daarvoor naar de Eneco-middelen te kijken. Tot slot voor de eerste termijn, en dan hoop ik dat ik de belangrijkste punten heb geraakt, nog even ingaand op de laatste bijdrage van mevrouw Verhoef. Zij zegt: kijk heel goed naar de effecten, de financiële effecten van het aflossen van leningen, want je kunt jezelf daarmee armer maken met op het verkeerde moment aflossen van de verkeerde lening. We willen inderdaad voorkomen, dat ondanks uw aanmoediging van diversen van u, dat we nu zover aflossen van misschien wel heel aantrekkelijke leningen, dat we die over 3, 4, 5 jaar als Wilderszijde weer volop in ontwikkeling is, weer nieuwe leningen moeten afsluiten, die duurder zijn dan het geld dat we eerder beschikbaar hadden. Dus inderdaad, de financiële aantrekkelijkheid van elke aflossing die beschouwen we op zijn merites. Daar zullen wij u van op de hoogte stellen. Maar heel veel meer creatieve oplossingen t.a.v. het omgaan met onze leningenportefeuille dan al of niet aflossen, al of niet herfinancieren, die overwegen we op dit moment niet. In antwoord op uw vraag over creatieve zoektochten. Dat was het voor mijn eerste termijn, dank u wel.

Tweede termijn

De heer Van Doorn, L3B: Het is fijn om te zien dat op heel veel aspecten overeenstemming is. Dat geeft wat ons betreft veel vertrouwen voor het voor ons liggende proces. Ik denk dat dat misschien wel de belangrijkste conclusie van vanavond is. Dat zie je vooral terug op de schuldenreductie. Even reagerend op de wethouder: ik denk dat ons programma voldoende duidelijkheid geeft over wat wij een passend niveau vinden. Daar hebben we toch die benchmark niet voor nodig. Wij geven daar in ons verkiezingsprogramma dan wel coalitieakkoord best goed richting in, maar dat terzijde. De overeenstemming dat de resultaten, dat heb ik inderdaad in het gesprek aangegeven, dat die zo breed mogelijk in de samenleving zichtbaar, tastbaar en voelbaar moeten zijn, dat is voor ons inderdaad een belangrijk kader, zodat mensen denken: dat geld komt terecht waar het hoort en dat is in die samenleving. Dat zijn belangrijke elementen. Ik ben toch blij, dat we in deze discussie scherpte hebben aangebracht in de zin waar maatschappelijk en financieel rendement niet te eng moet worden toegepast. Dat is dan maar goed duidelijk geworden vanavond. Dat is ook de meerwaarde van deze bespreking. L3B blijft wel benadrukken, ik voel eigenlijk in de commissie daar wel steun voor, voor het uitgangspunt van waar mogelijk de samenleving wel betrekken met vragen. Over vorm en moment kunnen we per thema bepalen als het passend is, maar L3B zal er in ieder geval scherp op letten en ook naar kijken dat het gebeurt. In de eerste termijn gaf ik zelf al wat voorbeelden: veiligheid, technische innovatie, bereikbaarheid, flexibel OV, maar ook op dat wonen, vergroten van sociaal bereikbare woningen, los van de vorm, of dat nou in een lening moet of in een fonds of in een subsidie. We hebben ook nog de problematiek in de gemeente, die zal ontstaan door bodemdaling. Dat zijn allemaal elementen, die we in de meest brede zin moeten toepassen. Andere fracties kwamen ook met heel interessante denklijnen. Het is niet allen ons idee, dat moet erin, nee, ik heb veel interessante lijnen gehoord en die moeten we verder uitlopen. Wat ons betreft, dat is echt een punt dat ik afrondend nog wil maken, door zoveel mogelijk het betrekken van inwoners, bedrijfsleven en verenigingen, want ik ben wat minder angstig voor het eendimensionale, zoals meneer Dieleman dat zei. Ik heb het volste vertrouwen in de samenleving, dat we dat veel breder kunnen, dan meneer Dieleman dat misschien aanneemt. Dank u wel. Mevrouw Verhoef: Ik had nog een vraag voor de heer Van Doorn. Hij is net als wij een voorstander van toch ook kijken hoe we deze middelen kunnen gebruiken om te zorgen voor meer sociale of in ieder geval betaalbare woningen voor de huidige en toekomstige inwoners. Ik vroeg me af hoe hij aankijkt tegen een stuk van het geld gebruiken om de grondprijzen in die zin te subsidiëren, ik zeg het misschien niet goed, maar dat de huizen wat goedkoper gebouwd kunnen worden. De heer Van Doorn: Ik probeerde in mijn tweede termijn juist aan te geven, dat ik niet op allerlei details wil ingaan, maar dat er verschillende vormen voor zijn en dat ik geen vorm wil uitsluiten. Ik denk dat dat op dit moment het meest relevant is, anders gaan we op een aantal details heel erg inzoomen en dat zou geen recht doen aan het brede palet, waar ik juist voor pleit om naar te kijken. Ik wil juist niet die verenging van: het moet alleen maar daarheen. Ik wil een breder perspectief, waarbij financiën en maatschappelijk rendement in brede zin relevant zijn. Ik sluit aan de voorkant niets uit, dat wil ik er eigenlijk mee zeggen. De heer Ruijtenberg: De heer Van Doorn heeft aangegeven, dat in het verkiezingsprogramma van L3B duidelijk staat wat er moet gaan gebeuren met de schuld van Eneco, of met de schuld van de gemeente. Ik heb het verkiezingsprogramma voor me. Het enige dat ik daarin zie, ik zal citeren: de schuld van € 273mln is nog altijd veel te hoog. De toename van schuld lijkt te zijn gestopt. De verkoop van de aandelen Eneco kan zorgen voor aflossing van een deel van de schuld, maar er is meer nodig. Ook in goede tijden staat L3B voor een solide financieel beleid. Scherp toezicht vanuit de gemeenteraad is essentieel en behoort tot de controlerende taak van de raad. Ik lees eigenlijk niet wat u van goed beheersbare schuld vindt. Kunt u daar een verdere toelichting op geven? De heer Van Doorn: Als u goed had geluisterd, had ik ook het coalitieakkoord daarbij genoemd. Inderdaad reductie schuld, coalitieakkoord. U heeft dat waarschijnlijk ook voor u, want dat is een belangrijk document, waarbij de schuldquote wordt teruggebracht naar de categorie neutraal 90-130%, waarbij we ons richten op een percentage van 110%. Zo hebben we nog meer duiding aangegeven, maar ik ga niet het hele coalitieakkoord voorrekenen. Daarmee geef ik wel redelijk aan: wij kijken naar de schuldquote. Dank u wel.

De heer Van Santen, VVD: Ik verwachtte wel, dat dat antwoord gegeven werd door de heer Van Doorn. Wat ik daar aan wil toevoegen, de wethouder zegt: we hebben nu een mooie schuldquote. Maar dat is natuurlijk inclusief de liquide middelen, die we nu hebben. De bedoeling is juist, dat we een groot deel daarvan gaan aflossen dan wel uitgeven. Daar hebben we het juist over. Die schuldquote zal als uitkomst van dit proces gaan wijzigen, dus daar moeten we naar kijken. Daar hebben we inderdaad afspraken over in het coalitieakkoord, maar we hebben nog een andere afspraak, op initiatief van mevrouw Van Olst van WIJ, gesteund door de raad, dat we natuurlijk ook kijken naar het weerstandsratio, dat we wat scherper hebben vastgesteld. Er zijn al wat kaders en wat dat betreft heeft de VVD geen behoefte aan nieuwe kaders. Dan ben ik blij met het voorstel om het proces scherp af te bakken van de kaderbrief, dat we hier echt apart over kunnen praten, zodat er geen mening plaats vindt. Ook dit keer willen we natuurlijk een heel goed kadernota-proces, omdat dat er afgelopen niet was wegens valide redenen. Mevrouw Den

Heijer had het over lokale investeringen i.v.m. corona. Ik was gewoon even benieuwd naar wat voorbeelden, wat mevrouw Den Heijer dan bedoelt. Misschien dat ze daar in haar tweede termijn op in kan gaan. Ik heb verder geen opmerkingen. Ik wacht het vervolg graag af.

De heer Ruitenber, CDA: Dank aan alle waardevolle ideeën van de collega's in de eerste termijn. Ik heb heel veel mooie en verschillende ideeën gehoord, die heel erg voort komen uit de partijideologie. Dat is ook logisch. Het is ook logisch, dan niet elk van de ideeën direct bij onze partij oplevert dat we juichend van onze stoel springen. Maar ik denk dat het heel goed is om dat proces goed door te gaan met elkaar. Ik voel wel wat voor een proces, zoals met de beleidsaccenten, waar in ieder geval in die discussie voor alle partijen uiteindelijk wel elementen naar voren zijn gekomen, waarvan je dacht: hier kan ik wel voor naar buiten gaan, dit durf ik voor mijn rekening te nemen. Dat was dus in die zin een heel goed proces. Participatie. Ja, ik moet zeggen, dat ik dat best wel ingewikkeld vind. Ik ben het eens met de heer Van Doorn: de samenleving kan een heleboel. Maar we moeten dat wel in een heel goed kader stellen. Als je gewoon aan een gemiddelde inwoner van Lansingerland vraagt: joh, er staat zoveel miljoen op onze rekening, wat moeten we ermee doen? Dan denk ik niet, dat dat vanzelf goed gaat komen. Dan krijg je best wel een discrepantie tussen korte termijn belang van mensen versus het langere termijn belang, dat deze raad heel erg voor ogen heeft. Maar ik kan me voorstellen, dat het wel zou werken als je de juiste kaders mee geeft en de vraag in een bepaalde context zou plaatsen. Dus ik zou wel aan het college willen meegeven om daar goed over na te denken. Ik denk dat het wel heel waardevol is om dat wel te doen. Het voorstel om het niet gelijk met de kaderbrief te behandelen, in ieder geval niet in één voorstel, daar ben ik het wel mee eens. Ten eerste omdat de kaderbrief van dit jaar, zeker gezien alles wat op ons afkomt, best een complexe kaderbrief zal zijn, waar we al onze aandacht meer dan voor nodig hebben. Het zal zonde zijn als dat teveel verweven wordt met ook deze ingewikkelde discussie. Ik denk dat we dan wel even goed moeten kijken met elkaar of dit dan in dezelfde raad behandeld zou kunnen worden, want het zijn twee enorme projecten tegelijkertijd. Ik kan me voorstellen, dat in de planning het rond elkaar wordt behandeld, maar dat dat niet allemaal op dezelfde avond is, want dan kunnen we i.p.v. om 17.00 uur beter maar om 10.00 uur beginnen. Leren van andere overheden, de heer Dieleman, dat vond ik echt een heel slimme opmerking. Terecht, denk ik, om dat te doen. Zeker bij die overheden, die niet zo heel kort geleden ook met Eneco te maken hebben gehad, want zij kunnen nog moeilijk beoordelen of ze het goed of slecht hebben gedaan, omdat het nog maar zo kort geleden is geweest, maar vooral die gemeenten, die in het verleden Essent hebben verkocht. Ik geloof Delta, dat was nog zo'n grote, of Nuon, die toen voor ongelooflijk veel geld verkocht is. Het is heel interessant om te gaan kijken: hoe hebben ze dat gedaan, hoe zijn ze omgegaan met dividendverlies, wat zijn echt heel goede ideeën geweest, wat zijn de minder goede ideeën geweest. Het punt rondom corona, waar mevrouw Den Heijer een vraag over stelt: ik ben in mijn termijn helder geweest. Wij vinden dat we het moeten besteden aan dingen, die Lansingerland op langere termijn versterken. In die zin ben ik het helemaal met de wethouder eens, dat het heel mooi samen zou kunnen gaan om altijd te kijken: kun je er lokale ondernemers bij betrekken als je je lokale economie en je lokale samenleving versterkt? Maar tegelijkertijd, op korte termijn, want ondernemers voelen het op korte termijn heel erg, op één of andere manier extra inkomensondersteuning of wat dan ook te bieden, ik denk niet dat dat is waar we nu deze Eneco-gelden zouden moeten gebruiken, althans, dat zou niet hetgeen zijn waar het CDA gelijk van denkt: dat vinden wij een goed bestedingsdoel. De voorzitter: Kunt u afronden? De heer Ruitenber: Dat wilde ik net doen. U vraag is mijn bevel. Dank u wel.

Mevrouw Van Olst, WIJ: De methode van de 10 beleidsaccenten bepalen, dat spreekt ons erg aan. Sterker nog, mijn collega Hoek heeft dat genoemd in het gesprek, waar ik toevallig ook bij zat. Ik denk dat dat heel fijn is, om op die manier met zijn allen te kijken naar: waar hechten we met zijn allen de meeste waarde aan? Ik merk toch bij andere partijen: die denken dus wel aan investeren voor rendement, voor financieel rendement. Dan denk ik: hoe kan je dat nou bedenken? Dat zou ik heel erg graag in die 10 beleidsaccenten zien, dat je daar dan een soort van stemming op kan doen, zodat je kan zien hoe iedereen daar in zit. Het is voor mij nog een beetje vaag. Ik hoor de wethouder zeggen: we moeten toch bronnen van inkomsten verwerven. Ik heb daar wel moeite mee. We zijn een gemeente, een overheid, we staan in dienst van het volk en niet andersom. We zijn er om te faciliteren en dat betekent volgens mij niet dat we moeten gaan beleggen in renderende aandelen bijvoorbeeld. Ik wilde nog tegen de collega's zeggen, want ik maak me altijd druk en hard voor het reduceren van schulden: het is natuurlijk niet zo, dat het de bedoeling is dat we koste wat koste die schulden zover mogelijk naar beneden moeten brengen. Natuurlijk wordt er door de ambtenaren op basis van een liquiditeitsprognose gestuurd in de toekomst van: wanneer moet wat betaald worden en hoeveel geld moet er dan op dat moment zijn? Het kan natuurlijk niet zo zijn, dat er nu heel veel geld wordt afgelost en dat er over 5 jaar weer tegen 5% wordt geleend. Dat dat wel duidelijk is. Dat wordt ook niet zo bedoeld. Vorig jaar om deze tijd heeft de heer De Quartel een heel goede presentatie gegeven van hoe hij het voor zich zag, hoe we dit konden gaan doen. Dat we daarbij zijn ingehaald door de tijd, omdat heel veel gemeenten dat wilden gaan doen en het nu dus niet meer kan, dat is een tweede, maar de insteek van hoe dat proces zou gaan lopen, dat

staat helemaal vast en daar wordt heel goed over nagedacht. Dus daar volledig vertrouwen in. Ik kijk verder tegemoet naar de presentatie, die ons is toegezegd, voor de kadernota. Misschien is het ook nog wel een idee om dat ietsje eerder nog te doen, gewoon als een soort benen-op-tafel-sessie. Dat hoor ik graag. Dank u wel.

De heer Dieleman, CU: Een korte tweede termijn van mijn kant en een enkele reactie op wat de heer Van Doorn net zei. Die woorden heb ik net iets anders uitgesproken in mijn eerste termijn. Ik heb niet gezegd, dat als je inwoners mee neemt, het altijd eendimensionaal is. Het woord eendimensionaal heb ik gebruikt in relatie tot de vorm van het referendum, die de heer Van Doorn heeft genoemd. Ik heb een heleboel vormen van participatie terug horen komen vanavond, die ook de fractie van de CU een uitstekend idee lijken, namelijk gebruik maken van de kennis van ondernemers, de heer Ruitenbergh heeft daar een aantal voorbeelden van genoemd, maar een referendum hierover, dan sluit ik me aan bij de woorden van de heer Ruitenbergh: dat lijkt me een buitengewoon onverstandig plan. Dan gaan we een zeer eendimensionale vraag stellen i.p.v. de volle breedte. De wethouder heeft zojuist een uitstekend proces à la de behandeling van de 10 beleidsaccenten uiteen gezet. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer, D66: Hartelijk dank, wethouder, voor de uitleg en ook de ronde van alle partijen, voor hun inbreng. De uitleg van de wethouder geeft eigenlijk geen aanleiding om nieuwe punten op te gaan noemen, want ik heb hem niets horen zeggen, waar wij het niet mee eens kunnen zijn. Dat gaat de goede kant op. Dat hoor ik ook bij andere partijen. Ik vind het ook knap, dat we allemaal een beetje op onze handen kunnen blijven zitten om niet gelijk allerlei projecten concreet te gaan noemen, dat we echt ons best doen doelen te gaan beschrijven, die we willen behalen met elkaar i.p.v. het moet groen, het moet naar een bus, het moet daar en daar heen. Dat zullen we allemaal nog wel gaan doen. De heer Van Doorn: Ik laat mijn interruptie voorbij gaan, want het is wel erg laat in de termijn. Ik had wat vragen aan de heer Dieleman, die ik ook na de vergadering kan vragen. Mevrouw Den Heijer: Ja, dat kan ook altijd nog. Dus dat vind ik knap en ik vind het leuk, dat we dat zo aanpakken met elkaar. Dat is een heel goed proces, denk ik. Genoeg daarover. Wat betreft participatie: we hebben niet echt een goede lijn kunnen vinden met elkaar. Er zijn voors en tegens te bedenken. Alles hangt weer af van de inhoud, die je daar in gooit, in zo'n participatieproces. Ik kan me wel voorstellen, nu we dit zo met elkaar besproken hebben, er toch nog wel een korte notitie bij kan komen, hoe we dit nou op een goede manier kunnen gaan aanpakken. Ik zou dat eigenlijk als advies willen meegeven vanuit onze kant aan de wethouder om dat toch wat meer uit te schrijven, hoe we dat dan gaan doen. Het meest vervelend is als het gaandeweg een drempelblok gaat worden om goed inhoudelijk met elkaar te discussiëren over dit belangrijke onderwerp. Wat betreft het corona-aspect. Ik weet dus ook niet precies hoe je dat het beste in het vat kan gieten. Ik weet alleen wel wat ik zie. Het piept en kraakt aan alle kanten. Dat is niet alleen bij de lokale ondernemers, maar ook bij verenigingen, stichtingen en coöperaties, die met elkaar samen werken. Ik kan me voorstellen, dat zij nu allemaal uitgeknepen worden en in de toekomst geen gelden hebben om nieuwe investeringen te doen. Ik zit gewoon te zoeken, misschien kunnen we daar nog het gesprek over hebben, wat het betekent. Voor de korte termijn hebben we natuurlijk die € 5 mln, dus daar kunnen we misschien wel een tijd mee vooruit. Maar ik weet ook niet precies waar het zit, maar je ziet natuurlijk wel dat we een groot probleem op de langere termijn hebben. Misschien zwaluwstaarten we dat wel met het toekomstperspectief, dat we daarin dingen benoemen, waarmee de gevolgen van de coronacrisis voor een deel opgepakt kunnen worden en teniet worden gedaan. Maar ik maak me daar gewoon zorgen over. Ik wil het gewoon hier op tafel hebben gelegd. Misschien moeten we daar op een andere manier naar kijken. Dat waren voor mij de punten. Dank u wel.

De heer Ruitenbergh, GL: Ook ik zal een heel korte tweede termijn hebben. Eigenlijk een ondersteuning van wat mevrouw Den Heijer heeft aangegeven over de burgerparticipatie. Misschien is het inderdaad goed om daar nog een extra notitie bij te leggen. We merken nu al dat er verschillen zijn in opvattingen over hoe die participatie eruit moet zien. Ik weet dat gisteren in de commissie ruimte ook lang gesproken is over participatie. Iets wat belangrijk is en dat we goed op poten moeten zetten, voordat we dadelijk achteraf gaan denken: hadden we het maar anders gedaan. Dat ter ondersteuning van mevrouw Den Heijer. Over corona, daar ben ik eigenlijk nog een antwoord op verschuldigd. Dat is lastig. Zoals mevrouw Den Heijer zelf ook al aan geeft: we hebben extra geld uitgetrokken voor de bestrijding van corona. Aan de andere kant zien we dat we nu ook massaal begonnen zijn met vaccineren. Corona, hoe ver het licht aan het eind van de tunnel ook lijkt, het is een voorbijgaand iets. Er gaat een moment komen, dat we uit de crisis zijn. Hoewel we niet op voorhand zeggen: nee, we moeten geen geld vrij maken voor corona van deze Eneco gelden, denk ik toch dat ik me meer aansluit bij mijn naamgenoot van het CDA, dat we hier meer iets moeten doen voor de echt langere termijn, wat voor meerdere generaties geldt. Daarom hebben wij meer de voorkeur voor duurzaamheidsprojecten of in zorg of openbaar vervoer, dan iets voor een kort durende crisis, waarvan we weten dat deze dit jaar hopelijk, misschien volgend jaar voorbij zal zijn. Daar wil ik het bij laten.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik heb nog een aantal puntjes. Ik had een vraag aan de wethouder gesteld: wat is de stand van zaken rond de bestuurlijke opdracht herfinanciering. U bevestigde wel, dat ik de vraag had gesteld, maar niet hoe het ermee staat, althans, dan heb ik uw antwoord niet gehoord, maar ik heb het in ieder geval niet genoteerd. Dus: hoe staat het daarmee? Wat ons betreft wachten we vooral niet tot de kadernota voordat we van u daarover bericht krijgen, liever eerder. Het is fijn, dat de wethouder kon bevestigen, dat aflossing van schulden tot op zekere hoogte nuttig is, maar zeker niet altijd nuttig is. De beleidsaccenten, om het op die manier aan te pakken, dat lijkt ons ook een goede aanpak, dan kunnen we het rustig weloverwogen met elkaar bespreken. Wij vinden wel, ik wil ook van de wethouder horen of hij dat kan bevestigen, dat we liever het vast stellen van dit nieuwe kader voor de besteding van de Eneco-gelden los trekken van de kadernota. Dat hoeft wat ons betreft niet in één meeting. Het liefst hebben we dat even los van elkaar getrokken, zodat beide de aandacht krijgen die ze nodig hebben en er ook geen verwarring ontstaat. Over de participatie. Volgens mij zei de wethouder: we gaan hier niet een breed participatietraject doen vanuit de gemeente. Daar was ik het helemaal mee eens. Hij zei ook: we gaan wel participatie doen, in ieder geval het betrekken van mensen, die direct met nieuwe ideeën voor het gebruiken van die Eneco-middelen, de mensen die daar direct door geraakt worden, positief of negatief als dat zou kunnen, die moet je natuurlijk wel goed mee nemen. Daar staan wij volledig achter. Volgens mij heb ik daarmee alle vragen gesteld. Ik had al gereageerd op de meeste andere fracties, dat hoeft ik niet meer te doen. Dank u wel.

Beantwoording college

Wethouder Van den Beukel: Dank voor de inbreng in de tweede termijn. Veel van de inbrengen gingen over suggesties. Ik heb verkeer gehoord, ik heb duurzaamheid gehoord, lange termijn. We houden gewoon een goede lijst bij van suggesties, die de revue passeren. Daar geen antwoord op, op die inbrengen, dank voor het meedenken. Twee opmerkingen heb ik genoteerd, waar ik een reactie op wil geven en twee vragen. Mocht ik toch iets vergeten zijn, dan hoor ik het heel graag bij interruptie. Een opmerking van mevrouw Van Olst: we zouden toch willen voorkomen dat uit die kennelijke drive om te zoeken naar nieuwe inkomsten, bij wijze van spreken, de gemeente gaat investeren in aandelen. Ik heb geprobeerd dat ten stelligste te ontkennen door in mijn eerste termijn te zeggen: nee, we gaan daar niet de markt verstoren, je hebt ook gewoon de wet markt en overheid en dat die regulering dat ons zelfs verbiedt. We gaan dus niet uiteindelijk overal op zoek naar dingen die good-to-good geld opleveren. Het is wel zo, dat het natuurlijk aantrekkelijk is juist voor onze samenleving, voor onze inwoners, als wij goede meerjarige inkomstenbronnen hebben. Zo zijn er gemeenten, waar ze forse erfpachtinkomsten hebben of parkeergelden of havengelden of noem maar op. Daar zijn ze blij mee, omdat ze dan vervolgens weer andere uitgaven kunnen doen. We gaan hier geen havengelden introduceren en van die andere zaken is op dit moment ook geen sprake, maar het is uiteindelijk wel van belang voor het kunnen doen van investeringen, dat je voldoende inkomsten heb en niet alleen maar hoeft af te wachten wat uit het gemeentefonds komt. Vandaar dat we ook blij waren met de dividend Eneco. En vandaar dat we ook blij waren met het dividend Stedin, dat snel terug loopt. Er waren goede redenen om Eneco te verkopen, daar heeft u ook mee ingestemd, ik zou niet bepleiten om aandelen in een energiebedrijf te gaan nemen, in Mitsubishi, nee, dat is het college niet van zins, dat is ook niet in lijn met wat de raad van ons vraagt, maar sommige nutsbedrijven, semipublieke instellingen die dicht bij ons staan, die echt tot de publieke zaak horen, daar toch eventueel een kapitaalinjectie in doen, daar zou ik me wel iets bij kunnen voorstellen. Maar nee, niet in de Action en ook niet in Mitsubishi. Over participatie vroeg mevrouw Den Heijer een notitie. Ik heb er even over nagedacht, heb ook even ruggenspraak gehouden. Ik wil er graag positief op reageren, maar ik vind het wel lastig. Volgens mij zie ik, dat we die participatie vorm geven op een paar manieren. Een participatieproces, niet een teken bij het kruisje met de gemeenteraad, en ons echt oriënteren op die grotere trajecten waar al participatie heeft plaats gevonden. Ik vind het ook belangrijk om burgers niet vijf keer hetzelfde te vragen. We hebben ze uitgebreid gehoord in de omgevingsvisie en op andere trajecten, om ons daarop te baseren. En vervolgens, mevrouw Verhoef wees daar op, bij de uitwerking van die bestedingsrichtingen, om ze daar weer goed in te betrekken, ondernemers en inwoners. In de tussentijd van de komende paar maanden is het toch een beetje zwart/wit vanuit het college. Of je gaat er wel een uitgebreid traject over opzetten of niet. Ik denk echt, dat het in uw belang is, in ons belang, dat we de ambtelijke capaciteit in deze fase echt even richten op de herziening financieringsstructuur, op het bepalen van het juiste toetsingskader en het gesprek voeren met u. Dat verder nog een keer aan het papier toevertrouwen, dat kan, maar de toegevoegde waarde daarvan, zie ik op dit moment nog niet. Mevrouw Den Heijer: Ik denk dat ik meer bedoelde, dat u op dat A4tje uitlegt hoe u het gaat doen, zodat we daar precies hetzelfde beeld bij hebben. En welke overwegingen daar spelen. Wat u nu vertelt, dat lijkt me een prima overweging: we doen het op die en die manier. Die motivatie daarbij is belangrijk, zodat we er allemaal hetzelfde beeld bij hebben. Ook de overweging om het niet te doen en misschien later op te pakken, als we misschien verder zijn met de richtingen, die we gekozen hebben. Het is aan u, maar het zou een houvast kunnen zijn voor de raad om er met elkaar hetzelfde beeld bij te hebben. Wethouder Van den Beukel: Dank, dat

verheldert wel. Ik hoor u zeggen: vertrouw aan het papier toe met voldoende scherpheid, wat we met elkaar wisselen, wat we bedoelen, wat u in die uitgebreide brief hierover heeft gezegd. Dan wil ik het oneerbiedig beschouwen als een extract uit de brief en toevoeging met het vanavond gewisselde, inclusief de motivatie. Dat kan ik u graag toezeggen, zo'n A4tje. Of het dan één A4 wordt of anderhalve A4, dat wil ik u graag doen toekomen. Dan heb ik nog twee vragen gehoord van mevrouw Verhoef. Eén over de opdracht financieringsstructuur. Ik heb het net misschien wat te kort af willen doen. Die opdracht loopt. Die opdracht ziet op zaken waar ik net over gesproken heb, op leningenportefeuille en op het vinden van nieuwe inkomstenbronnen, het opnieuw creëren van een robuuste structurele inkomstenbasis voor onze gemeente. De laatste brief daarover is besproken in oktober met uw raad. Sindsdien is het doorgewerkt, maar er is geen significante update, die ik u nu kan melden. U weet, dat staat in de brief, dat we de uitkomsten daarvan bij de kaderbrief zullen delen. Op dit moment is er niets schokkends dat ik u kan melden. Was dat wel zo geweest, had ik het graag u mede gedeeld. De heer Van Santen: In aansluiting op wat u zegt, dat u aan het kijken bent naar investeringen die inkomsten genereren, maar daar nu nog niet echt een update van kan geven. Dat kan ik me voorstellen, dat dat best lastig is. Houdt u dan ook rekening met het scenario, dat dat eventueel niet lukt. Heeft u daar dan ook iets voor klaar liggen? Wethouder Van den Beukel: Dat is een gewetensvraag, meneer Van Santen. Ja, we houden rekening met alle scenario's. We denken altijd in scenario's, dat is een kwestie van professionaliteit. Voor een deel is de opdracht geslaagd, maar slechts voor een deel, met eigenlijk de huidige reserve, waarmee we fictief de lening aflossen, waarmee we dus rentelasten een deel weg gestreept dankzij de inkomsten Eneco. Maar voor het overige is het wel verdraaid lastig, ja, zeker, om nieuwe inkomsten te genereren. Dat ontslaat ons niet van de verplichting om echt ons best te doen, als college, om dat wel te realiseren. Dat is echt onze volle inzet, dat mag u daarop verwachten en niet minder dan dat. Tegelijkertijd is het zoals mevrouw Van Olst heeft aangegeven, en ook anderen: er zijn veel zaken die rendement geven, waar je niet in wilt investeren als gemeente. Zo is het ook. Dan is het toch wijzer, waarschijnlijk, om daar van weg te blijven. We hebben gezien in andere gevallen, het hoeft geen lacesafe te zijn, maar dat kan ook een RDM-affaire zijn in een veel grijzer verleden. We hebben gezien waartoe het kan leiden, als je je als gemeente inlaat met investeringen die te risicovol zijn en waar je toch uiteindelijk toevertrouwt aan de professionals in het bancaire wezen. Als nu het vinden van het genereren van voldoende inkomsten, afgezien van het aflossen van leningen en afgezien van andere zaken die we hier hebben gewisseld, zoals reguliere fondsen en Stedin, als het onvoldoende soelaas biedt, dan blijft er dus meer geld over van de Eneco-middelen om te investeren in zaken met misschien een lager of geen financieel rendement. Dat is het goede nieuws, zou je kunnen zeggen. Het slechte nieuws is dat we dan toch verder terug moeten in onze structurele uitgaven. We weten allemaal dat structurele uitgaven wel moeten worden voorzien van structurele inkomsten. Mevrouw Verhoef: Volgens mij hoorde ik de wethouder zeggen: er is nu eigenlijk geen update te geven over de stand van zaken rond de bestuurlijke opdracht herfinanciering. U zegt: we hebben wel pogingen gedaan. Mag de raad dan weten, dat zou dan een update zijn, welke pogingen ondernomen zijn en welke maatregelen overwogen zijn en waarom dat niet is doorgevoerd. Als we wachten tot de kadernota, doet u dat met opzet of denkt u die tijd nog nodig te hebben? Ik begrijp niet helemaal die fasering. Wethouder Van den Beukel: U moet geen overspannen verwachtingen hebben van het aantal mensen, dat hier mee bezig is. Dat is er één binnen de gemeente, plus mensen om hem heen en de wethouder en nog wat externe deskundigen. Dan is de periode tussen oktober en nu, inclusief het kerstreces, wel vrij kort. Wat er plaats vindt, is de liquiditeitsprognose, waarover gesproken is door mevrouw Van Olst. Dat zijn gesprekken met banken over ons leningenportefeuille. Dat is heel intensief door mijzelf en door anderen een traject met Stedin. Misschien moet ik u daar verder over bijpraten, nu we elkaar toch over dit onderwerp spreken. Ik zal het kort houden. We zitten heel dicht bij het ofwel bereiken van een akkoord of het heel lastig bereiken van een akkoord met problemen tot gevolg mogelijk over de governance aspecten van Stedin, die een relatie hebben met het doen van een kapitaalinjectie. Ik heb u eerder verteld, dat Stedin nu aan ons vraagt om € 200mln versterking van hun eigen vermogen. Daaraan is gekoppeld, en dat is ook in het openbaar gewisseld, dat de aandeelhouders zeggen, inclusief Lansingerland, we worden daartoe opgeroepen door u, door de raad, gekoppeld het wensen van voldoende grip op het risico en het rendement van dat eigen vermogen. Dat gesprek daarover is intensief, want zeggenschap voor een deel bij een aandeelhouder neerleggen vanuit een bedrijf, dat doe je niet zomaar. De raad van commissarissen wil daar goed over nadenken, de raad van bestuur wil daar goed over nadenken. Met de gemeente Rotterdam trekken we daar nauw samen op. Het zijn heel intensieve gesprekken. Daar verwacht ik op korte termijn uitslag van, maar op dit moment is er geen witte rook of welke vorm van rook dan ook. Op het moment dat die er is, dan bent u de eerste die het hoort. Dan gaan we ons als college daarover buigen en zullen we met een voorstel komen naar de gemeenteraad om al of niet te participeren in die kapitaalinjectie in Stedin. Dan zou dat een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan die invulling van de bestuursopdracht. Maar dat is echt nog een onderhanden werk. De voorzitter: Dit was een zijpad, Stedin. Gaat u weer verder met de Eneco-gelden. Wethouder Van den Beukel: Dan ga ik in op de laatste vraag. De heer Van Santen: Ik zal het kort houden, want ik begrijp dat u door wil. De voorzitter: Als het over Stedin gaat, ga ik het even blokkeren. De heer Van Santen: Dat begrijp ik. Het gaat erover, dat ik een aantal partijen gehoord heb

vandaag, die niet zomaar stonden te springen om die investering te doen. De voorzitter: We worden meegenomen, heeft de wethouder gezegd. Wethouder Van den Beukel: De laatste vraag van mevrouw Verhoef: kunnen we het los zien van de kaderbrief. Uiteindelijk houdt het voorstel voor die bestedingsrichtingen verband met fase 1 van de besteding Eneco-middelen met de aanwending voor schuldreductie en voor het genereren van nieuwe inkomsten. Dat maakt onlosmakelijk onderdeel uit van het integrale, complete financiële plaatje van de gemeente Lansingerland. Wat dat betreft, denk ik dat we ze niet los kunnen zien, dat het toch integraal behandeld moet worden, maar als het gaat om het toetsingskader en de bestedingsrichtingen, die daarnaast nog mogelijk zijn, dan is het goed mogelijk om dat apart met uw raad te bespreken. U gaat over uw eigen agenda. Als u mij vraagt om daar een aparte avond met u over te debatteren, dan doe ik dat buitengewoon graag, want ik denk dat het verstandig is om daar voldoende tijd en ruimte voor te nemen en dat dat deel van de aanwending Eneco-middelen prima apart besproken kan worden. Dat in reactie op die laatste vraag. Ik hoop, dat ik daarmee al uw raadsleden van een antwoord heb voorzien. De voorzitter: Ik denk het wel, anders had ik wel een interruptie gekregen, maar dat is niet het geval.

De voorzitter: We kunnen dit punt Eneco afronden. We hebben een eerste temperatuurmeting van het badwater in het najaar gedaan door de wethouder, door langs de fracties te gaan. Vandaag is er een tweede meting gedaan. Aan hetgeen in de brief staat, hebben de fracties op punten ingestemd, suggesties gedaan, maar ook aangegeven, dat ze soms anders tegen een aantal zaken aankijken. In ieder geval wordt het vervolgd, sowieso in een beeldvormende avond in april. Alle input betreft het college bij de afronding van het voorstel wat aan het begin van de zomer naar de raad komt.

6. Stukken ter advisering aan de raad:

6.a Vaststellen Verordening Rekenkamer Lansingerland 2021

De heer Azzouzi, PvdA: Heel kort. Wat ons betreft een hamerstuk.

De heer Ruijtenberg, GL: Ik sluit me aan bij de welluidende woorden van de heer Azzouzi.

Mevrouw Den Heijer, D66: Geen opmerkingen.

De heer Dieleman, CU: Ik sluit me aan bij vorige sprekers.

Mevrouw Van Heusen, WIJ: Het zijn volkomen logische aanpassingen aan de verordening, dus voor ons ook een hamerstuk.

De heer Ruitenber, CDA: Hamerstuk.

Mevrouw Van Bakel, VVD: Hamerstuk.

Mevrouw Gielis, L3B: Ook een hamerstuk. Ik had heel graag heel veel willen zeggen, maar hamerstuk.

De voorzitter: Dan concludeer ik, dat dit agendapunt als een hamerstuk naar de raad gaat.

7a. Actualiteiten uit het college

Burgemeester Van de Stadt: Dank commissie, dat de voorzitter mij verlof gaf om even in Goedenavond Lansingerland aanwezig te zijn om ook met de meneer van de GGD onze inwoners van zoveel mogelijk informatie te voorzien. U bent ook om 19.00 uur voorafgaand aan deze raadscommissie geïnformeerd over wat feitelijke vragen. Ik denk dat het goed is om samen het net op te halen op wat er leeft, want er kunnen prangende vragen zijn, die daarbij gepasseerd zijn. Ten eerste kan ik melden dat de respons die onze inwoners geven aan de oproep enorm groot is. Ik heb een cijfer gekregen wat er op zou wijzen, dat ruim 10.000 mensen een afspraak hebben gemaakt. Er zijn er 2.500 vandaag getest, er staan er 4.000 voor morgen, 3.000 voor vrijdag en nog 2.000 voor zaterdag. Als er dus geluiden zijn, dat het op Berkel vol zou zijn, dat heb ik niet kunnen controleren: dat is enerzijds door het grote gehoor dat onze inwoners hebben gegeven. Ik doe dan ook in algemene zin de oproep: op de luchthaven RTHA is een grote testlocatie, die aan heel Lansingerland is toegewezen voor deze enorme testopgave. Iedereen die in het bezit is van een auto en de gelegenheid heeft om erheen te gaan: meld je dan aan om daarheen te gaan als dat gevraagd wordt, zodat mensen die moeilijker ter been zijn of geen auto hebben zoveel mogelijk naar de drie testlocaties van onze kernen kunnen. Een oproep, die ik nog maar even doe, want dat is een antwoord op de drukte. Maar voorlopig is het heel goed. Ik heb in Goedenavond Lansingerland gezegd, dat de reacties die wij van onze inwoners zien in de media, u heeft het de afgelopen dagen wel gevolgd, ook Goedenavond Lansingerland had er nog een paar, ik hoor eigenlijk alleen maar verstandige reacties daar. Ik begrijp de vragen, maar bijna iedereen zegt: natuurlijk doen we dit, dit is belangrijk. Niemand is

in paniek, dat is erg mooi om te zien. Dat moeten we vooral vast houden en daarom is het belangrijk, dat het gemeentebestuur uitdraagt dat het belangrijk is, dat we dit doen. Een paar van de andere vragen die er zijn: waarom zo laat? Het is niet laat, het is echt ongelooflijk snel. Ik heb het voor mezelf vergeleken met een patiënt, die zwaargewond het ziekenhuis wordt binnengedragen. Natuurlijk is er een enorme druk van zo snel mogelijk opereren, maar de arts zal toch even moeten weten wat hij moet opereren. Datzelfde geldt in die metafoor met de wens tot vaccineren. Technisch gesproken: we gaan er niet over, de minister gaat erover, die bepaalt welke groep eerst. Iedereen kan naar de minister roepen dat hij aan de beurt is, wij kunnen dat theoretisch ook, maar ook daar geldt in algemene zin wel: als je toch op de operatietafel ligt, doe dan de rest van het lichaam ook maar preventief. Dat zal ook niet gebeuren. Het moet ook redelijk zijn. Ik heb dat ook in de pers gezegd. Er zijn ontzettend veel groepen, waar ook inwoners bij ons toe horen, in de zorg, ziekenhuiszorg, verpleeghuiszorg, gehandicaptenzorg, de politie, de leraren, daar is de druk om gevaccineerd te worden. Dat is ook in groot belang van onze samenleving. Ik zeg als inwoner van deze gemeente ook heel gemakkelijk: ik ben redelijk jong, dat valt ook wel weer mee, en gezond: ik wacht daar op. Ik hoop, dat veel van onze inwoners dat ook begrijpen, dat er groepen zijn in onze samenleving, die in de frontlinie staan van de zorg en de strijd tegen het coronavirus en dat de minister daar moeilijke afwegingen in moet maken. Ik begrijp de wens, we willen allemaal zo snel mogelijk gevaccineerd worden, maar het kan niet allemaal tegelijk. Dus die oproep doe ik ook aan u, om dat uit te dragen. Volgens mij is dat vanuit het gemeentebestuur heel goed. Ook u bent gelukkig voor het grootste deel relatief jong en gezond. Onze ouderen staan vooraan bij de minister wat dat betreft. Dan een aantal andere vragen. We doen het volgens mij goed. Het is goed geland. We doen het snel. Er worden fouten gemaakt, maar die worden opgelost. We gaan het allemaal halen, we gaan het waarmaken, het is belangrijk. Iedereen, die we dankzij dit onderzoek opsporen, die we anders niet hadden opgespoord of bijvoorbeeld geen klachten heeft of zich niet laat testen, is winst. Hoe meer, hoe beter. Ik roep ons allemaal op: straal uit, dat het belangrijk is. Dat zie ik overal bij onze inwoners. De reacties vind ik hartverwarmend. Dat laat nogmaals zien dat Lansingerland en Lansingerlanders hart hebben voor elkaar, dat we een hechte gemeenschap zijn. Daar mogen we allemaal ontzettend trots op zijn. Dat is van mij een toelichting op de afgelopen dagen. Uiteraard ben ik bereid om alle vragen te beantwoorden. Ik wil ook zeggen: uiteindelijk bij een crisis verzoek ik u graag mij als crisisbestrijder even ruimte te geven. Natuurlijk leg ik verantwoording af op wat ik gedaan heb, want zo telt het ook in de politiek. Ik zou de commissie willen voorstellen, dat als we dit achter de rug hebben, deze testronde en we de uitslagen weten, dat zou met een maand ongeveer moeten zijn, dan doe ik u goed verslag van hoe dit gekomen is vanaf eind november tot ergens in februari, hoe dit gelopen is, hoe we gehandeld hebben, hoe ik mijn rol daarin gepakt heb, hoe de veiligheidsregio daar zijn rol in gepakt heeft, en dat u daar op de juiste wijze verantwoording over afgelegd krijgt. Tot die tijd verzoek ik u zoveel mogelijk: verenig u, dit is belangrijk, laten we het samen doen. Dank u wel.

De voorzitter: Heel goed idee, burgemeester, dat u dat verslag gaat geven na afloop van de hele operatie, pakweg een maandje, tussen de 4 en 6 weken, heel goed dat u dat doet. Ik zal kijken of er nog vragen zijn in de commissie. Ja.

De heer Buitendijk, CDA: Ik wil toch een aanvulling geven op dit punt. Allereerst wil ik het college en de ambtelijke organisatie bedanken voor de consequente update betreffende corona en de last-minute briefing. Het zijn warrige weken met snelle ontwikkelingen. De coronacrisis raakt ons allemaal nu heel erg dichtbij, waardoor we er goed bovenop moeten zitten en er geen open eindjes kunnen zijn. Het CDA wil lof geven aan de GGD en de gemeente voor de prima aanpak. Ook complimenten aan de burgemeester voor de wijze waarop hij de persconferenties hield. Het CDA roept aan alle inwoners van Lansingerland op om mee te werken met de GGD en zich te laten testen. Het is fijn om de positieve reacties van hen te zien. Verder is het nu zo, dat testen alleen mag wanneer je klachten hebt of uit bron en contactonderzoek naar voren komt. Het virus kent geen grenzen of selectiviteit wie wel of geen Lansingerlander is. Wij vinden het wenselijk, dat iedereen met professionele banden met Lansingerland en zonder klachten ook getest moeten kunnen worden. Maar we begrijpen de afwegingen van de GGD om dat nu nog niet te doen. Daarnaast zitten we al flink in de lockdown, die ook verlengd wordt. Het CDA kent zorgen voor ondernemers en het MKB. Belangrijk is dat de gemeente goed contact met hen houdt. Onze ondernemers en het MKB moeten er niet alleen voor staan. Dank u wel. Burgemeester Van de Stadt: De heer Buitendijk zegt verstandige woorden, zou ik dan willen zeggen. Hij schart zich in een traditie van onze inwoners, zeg ik heel trots. We hebben als gemeente het afgelopen jaar, dat heb ik menigmaal in het openbaar gezegd: dankzij uw steun als gemeenteraad, dankzij de middelen die u de wethouder financiën ter beschikking heeft gesteld, zijn wij ontzettend slagvaardig geweest richting onze organisaties. Ik denk dat wij daar als gemeentebestuur gezamenlijk alles voor doen om ervoor te zorgen dat Lansingerland, de Lansingerlandse organisaties, de Lansingerlandse ondernemers goed door deze crisis komen. U heeft net al een discussie over de Eneco-middelen gehad, we staan er goed voor, we gaan het ook gebruiken. Ik ben ongelooflijk blij, dat we als gemeentebestuur en samenleving samen hier zo goed in zitten. Dat maakt ons echt sterker, we doen het echt samen.

De heer Dieleman, CU: Ook van onze kant complimenten voor de aanpak in de afgelopen dagen. We waren onder de indruk van hoe de communicatie is opgetuigd, hoe er door de gemeente werd gereageerd op reacties en berichten op social media, hoe heel snel de kranten werden gevuld met informatie vanuit de gemeente, de helderheid vanuit de brief, de informatie op de gemeentelijke website. Dus echt een heel groot compliment naar al die mensen, die daar in de afgelopen tijd mee bezig zijn geweest. Als gemeente hebben we er een belangrijke rol in als het gaat om alle complotten en fake nieuws, die voorbij komen over dit onderwerp. We zijn heel blij met hoe de gemeente dit oppakt en onze inwoners betrouwbare informatie geeft over wat er in deze tijd staat te gebeuren. Het is hoopvol om te horen, dat al zoveel mensen zich hebben gemeld voor een test, dat daarmee ook de lijn wordt voort gezet, die we bij de scholen ook gezien hebben, waar al getest is. Een aantal collega's gebruikt Twitter, maar ik wil graag dit podium gebruiken, het podium waar we als raadsleden mogen spreken ook richting onze inwoners. Als fractie van de CU willen wij ons van harte aansluiten bij de oproep, die de burgemeester eerder heeft gedaan: laat je testen, lever een bijdrage aan het onderzoek. Je doet het niet voor jezelf, mogelijk komt er wel iets uit voor jezelf, waarschijnlijk niet. Doe het niet voor jezelf, doe het echt voor de samenleving. Dus aan al onze inwoners: doe hieraan mee, neem je verantwoordelijkheid, laat je testen. Dan leveren we als Lansingerland deze bijdrage, die niet alleen voor Lansingerland belangrijk is, maar ook voor de rest van Nederland. Dank u wel.

De heer Ruijtenberg, GL: Een aansluiting bij de heren Buitendijk en Dieleman. Ook de fractie van GL, en ik denk eigenlijk alle partijen in de raad, een ontzettend compliment voor de GGD, voor de ambtenaren, voor de burgemeester, voor onszelf, hoe wij dit niet politiek maken, maar hoe wij hier als raad met 33 mensen, met de duo-raadsleden erbij, met 55 mensen, als één man achter dit beleid zijn gaan staan: ontzettend trots. Ontzettend trots ook op de mensen die zich al aangemeld hebben, die getest worden en de mensen, die zich nog gaan aanmelden. Ik denk dat hierin toch de kracht van de Lansingerlandse samenleving laat zien. Ook wij roepen iedereen op: laat je testen, ga, werk mee.

De voorzitter: Positieve woorden richting burgemeester, ambtelijke organisatie, GGD, maar ook de inwoners van Lansingerland, wat de heer Ruijtenberg ook aangaf, zeker voor de hele raad geldt. Als één man staan we daar achter en zorgen we, dat het waardeloze, dat rottige virus de baas kunnen gaan worden. We hopen ook, dat dat snel kan gebeuren, want het zijn moeilijke en lastige tijden voor heel veel mensen op dit moment. Dank u wel, burgemeester.

7b. Actualiteiten uit de commissie

De voorzitter: Hier nog iets voor? Nee.

7c. Verbonden partijen

De voorzitter: Ook niet? Nee.

8. Rondvraag en sluiting

De heer Azzouzi, PvdA: Ik begin met een korte toelichting als inleiding op onze vraag. Verschillende gemeenten zijn geconfronteerd met tekorten als gevolg van het sociaal domein en de verwachte nadelige effecten als gevolg van de herijking van het gemeentefonds en Covid19. Dit geldt ook voor de gemeente Lansingerland. Om gemeenten bij te staan heeft de provincie Zuid-Holland in de begrotingsbrief van 16 december 2020 omtrent het financieel toezicht een aanbod gedaan om een financiële scan voor onze gemeente te laten opstellen. Hiermee krijgen we meer inzicht in onze financiële positie en kunnen we vergelijken met andere gemeenten. Dit kan nuttig zijn, gelet op de uitdagingen die ons te wachten staan. Onze vraag is: overweegt het college om een dergelijke financiële scan voor onze gemeente te laten opstellen? Zo nee, waarom niet? Dank u wel.

Wethouder Van den Beukel: Dank u wel voor de vraag, meneer Azzouzi. Het is inderdaad zo, dat we een brief hebben ontvangen van de provincie Zuid-Holland, waarin we gelukkig, daar zijn we heel blij mee, te horen hebben gekregen, dat de provincie tevreden is over onze begroting en dat ze zeggen: u kunt uw gang gaan, u kunt gerust uw begroting uitvoeren. We gaan door met het toezichtkader, het regime dat u ook vorig jaar en het jaar ervoor had. Het klopt ook, dat in diezelfde brief een passage staat met het aanbod tot een zogeheten quick scan van onze financiën. Toevallig, nou, niet heel toevallig, vandaag nog eens kennis genomen van alle begrotingsbrieven van alle gemeenten in Zuid-Holland, beschikbaar op de website van de provincie. Dat is eigenlijk een standaard tekst van de provincie. Ook de gemeente Den Haag en de gemeente Gorinchem, om twee voorbeelden te noemen, krijgen het aanbod van een financiële quick scan voor hun begroting. Dat heeft niets te maken met Lansingerland, dat heeft ook niets te maken met ons toezichtregime. Niettemin, inzichten, gegevens, analyses, benchmarken, die kunnen vaak nuttig zijn. Soms zijn ze alleen ook bewerkelijk. Ze leiden tot groot beslag. U krijgt waarschijnlijk ook in de organisatie waarin u werkt heel vaak vragen van medewerkers of stagiairs: doe

mee aan deze enquête, doe mee aan dit onderzoek. Ik krijg ze in ieder geval wel geregeld, dus soms kunnen ze je ook van het werk houden. Ik hoop, dat dat hier niet het geval is, maar dat wil ik eerst wel even testen en nagaan, of er een toegevoegde waarde is voor Lansingerland. Binnenkort vindt er weer ambtelijk contact plaats en dan wordt dat nader besproken. Op basis daarvan ontvang ik een advies van de medewerkers, wat de toegevoegde waarde zou kunnen zijn. Op zich ontbreekt het ons niet aan inzicht in onze eigen begroting, dat zou ook wat bijzonder zijn, maar wellicht heeft het iets van meerwaarde voor ons, alleen, dat wil ik eerst even ontdekken voordat ik u nu zeg, dat we daar per definitie gebruik van maken. Nogmaals, omdat we wel even de kosten en de baten goed moeten leren kennen eerst. De heer Azzouzi: Dank u wel, wethouder, voor het antwoord. Vanuit onze fractie is de vraag gesteld, omdat wij toch worstelen met een passend schuldenniveau. Ook hadden we een discussie bij de begroting 2020 over incidenteel/structureel. Zo'n scan kan ons helpen om dit te kristalliseren en om ook de raad in de positie te zetten over de financiële positie van de gemeente Lansingerland. We wachten het antwoord van de wethouder af. Dank u wel.

De voorzitter, om 22.10 uur: Ik zie dat er verder geen vragen zijn van andere raadsleden. Nee. Dan zijn we aan het einde van deze vergadering. Het begon vanavond om 19.00 uur met een extra gedeelte met de info, die wij gekregen hebben, heel interessante en informatieve info van de GGD. Daarna hebben we toch lang gesproken over de Eneco-gelden, ook belangrijk, maar in het licht van corona ligt dat toch anders. Net heeft de burgemeester nog aangegeven, dat we vanuit hier alles inzetten om het tot een goed einde te laten komen. Met deze woorden wil ik graag deze avond sluiten, u welterusten wensen voor dadelijk en morgen weer gezond op. Ik sluit de vergadering.

Verslag opgesteld door Marianne Jansen, Lothassa Secretarie, met behulp van geluidsopname.